

Izjava ob 4. avgustu

Stane mesečno Din 25,-; za izjavo
semestrno Din 40,-; neobvezno.

Oglas po tarifi.

Uredništvo

Ljubljana, Kraljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 3073 in 3084, ponoči tudi
št. 3034.

Rekopis ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova

ulica št. 54. — Telefon št. 3034.

Izobraževalni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 3036.Podružice: Maribor, Aleksandrova
št. 13. — Celje, Aleksandrova cesta.Račun pri postnem ckt. zavodu: Ljubljana
št. 11.443. — Frška čista 78.186.
Wien, Nr. 205.341.

Ljubljana, 17. septembra. Na petkovi seji KDK se je govorilo o poostitvi socialnega bojkota proti režimskim strankam ter proti predstaviteljem današnjega režima. Nedeljski »Slovenec« reagira na tozadevno izjavo dr. Mačka o socialnem bojkotu v debelo tiskanih brzojavki iz Beograda, kjer neki član vlade z ogorčenjem zavrača socialni bojkot. Dr. Mačkova izjava da je strašna stvar in da »je to teror od spodaj«. Po stilu in dikciji brzojavke kakor tudi po samohvali, ki veže iz nje, se zdi, da moramo tega ogorčenega člana vlade iskati v najbližji bližini samega dr. Korošca.

Razumljivo je, da se je režim ustrašil te grožnje dr. Mačka, nerazumljivo pa je, da se tisti ljudje razburjajo nad socialnim bojkotom in se pozivajo na zakone, ki so sami že neštetokrat pozivali svoje pristaje na gospodarski in socialni bojkot naprednega življa v Sloveniji. Varata se dr. Korošec in SLS, ako mislita, da je pozabljena ona divja gonja zoper naše liste in vse napredne ljudi, ki jo je vesoljno klerikalstvo vzdignilo pred desetimi meseci. Na strnjeni pohod proti našemu listu so bila pozvana vsa klerikalna društva, tselovadna, kulturna in cerkvena, moška in ženska. Goni so se z odlično vneto pridružile klerikalne občine ter odbora obeh slovenskih oblasti, angažirano je bilo vse, kar leže in gre, za uspešen bojkot proti naprednemu časopisu in njihovim naročnikom. Da vse to ni prav nič zaleglo, ni krivda klerikalcev, pač pa njihova nesmrtna blamaža, četudi so pripravili in do najmanjše podrobnosti izvedli grandiozni načrt, kako bi se za vselej zavil vrat neljubemu naprednemu tisku.

V tem ogabnem divjanju je SLS izdala tudi geslo popolnega družabnega in gospodarskega bojkota proti vsem naročnikom in čitateljem našega lista. Oblastno je nastopila celo z grožnjami, ki so imele izzvati bojkot naprednih trgovcev in obrtnikov. Temu besnilu so se pridružile tudi cerkvene in tiste posvetne oblasti, kjer odločujejo klerikali. Ves mesec se je vršil teror in vesoljno Koroščevo časopisje je cele dneve najnesramnejše hujskalo na bojkot, dokler si ni samo polomilo vse ostrine.

Ali vspričo te gonje, ki je vsej slovenski javnosti še v svežem spominu, še omenjamo one obupne poskuse škofa Jegliča, ki ne izpušči nobene prilike, da ne bi v svojih pastirskih listih in poslancih podrejen duhovščini neprestano sipal prokletstva nad napredne liste? Teh anatemov so slovenski napredni listi navajeni bolj ko vsakdanjega kruha. Baš klerikalizem porablja najbolj zavržena sredstva, kadar tolebo po političnem nasprotju, in eno izmed teh sredstev je ravno bojkot. Mi pa imamo v grški Makedoniji močno manjšino, ki ne uživa niti najmanjših narodnih pravic. Vsa naša javnost bo pozdravljala z zadoščenjem, ako se ta problem reši zadovoljivo. Če se pri tem uporabi načelo reciprocitete, ne moremo imeti v principu ničesar proti temu, osobito ko predstavljajo komaj neznamenit element v nekaterih naših mestih na jugu, ali sestoječ deloma iz grških orijentiranih pripadnikov drugih narodnosti. Opasni nam ti drobci ne morejo postati v nikakem slučaju.

Venizelosov poset v Beogradu upamo da bo bistveno pripomogel k rešitvi odnošajev med obema državama. Zdaj pa prihaja »Slovenec« in svetohlinsko zavija oči, ko se je palica po vsej pravici obrnila in bi tudi klerikalci morda občutili ne sladkost. Zdaj kar naenkrat povdarjajo, da je socialni bojkot strašna stvar in da je to teror od spodaj. Dokler so sami propovedovali bojkot in vršili teror od zgoraj, je bilo vse v redu, brž ko pa se kdo drugi spomni, da v samoobrambi poseže po istem tolikokrat blagoslovljenem orožju, pa ima Korošec »Slovenec« ročno na jeziku spoštovanje pred zakoni, ki jih njegovi kolovodje že meseci in mesece gazijo na najbolj brezvesten način.

Ali je Korošec kar ukrenil zoper teror od zgoraj, ki sta ga vršila proti nam ljubljanski in mariborski oblastni odbor? V tem primeru bojkot ni bil »strašna stvar«, ker je šlo za teror od zgoraj. Tedaj smo bili popolnoma izven zakona in javno oblastvo je lahko priganjalo vsakogar na bojkot. Človek pri takem pojmovanju spoštovanja zakonov ne ve, da-li bi se čutil klerikalni predrznosti, ki iz hujskanja na bojkot plane v ogorčenje nad bojkotom, ali pa bi se zgražal nad pokvarjenostjo tistih, ki tolčejo okoli sebe z bojkotom, obenem pa zahtevajo zase posebno zaščito pred socialnim bojkotom, kadar grozi isto sredstvo njim samim.

Korošec in njegovo glasilo, ki sta se tako zelo prestrašila besed dr. Mačka, naj vesta, da na teror, ki prihaja od zgoraj, mora nujno slediti reakcija od spodaj. Kdor nima nobenega čuta za zakonitost, pravico in dostojnost, naj se nikar ne čudi, če ga doletijo zaslužena kazni socialnega bojkota.

Pribečevićev odgovor Ljubi Davidoviću Steedovi in Davidovičevi nazori o Jugoslaviji. — Pobožne Davidovičeve želje. — Malenkostno presojanje državne krize

Zagreb, 17. septembra. Danes popoldne je Svetozar Pribečević sprejel novinarje v Grand hotelu in jim dal odgovor na izjavo, ki jo je dal šef demokratske stranke Ljuba Davidović v Vrnjački Banji dopisniku »Politike«. Pribečević je izjavil med drugim:

»Davidovičeva izjava govori najprej o Steedovem pismu. Davidović trdi, da so Steedovi nazori docela skladni z njegovimi. Ako bi bilo tako, potem bi Steedovo pismo, ki pomeni evropsko senzacijo, bilo v resnici nepotrebno. Steed ni hotel s tem svojim pismom pokazati, da sozlaša z Davidovićem. Davidović bi bil moral še naglasiti, da je Steed prav za prav za hegemonijo in za vladno srbijskih strank v državi, pa bi bila komedija popolna. Davidović nikakor neče uvideti, da je treba iskati izhodišče Steedovega pisma v činjenici, da je položaj naše države obupen. Ta obupni položaj je prisilil Steeda k intervenciji. Steed se boji za Jugoslavijo, boji se za njen obstanek, za njeno bodočnost in zato se obrača v pismo na kralja. Kakšne zveze naj so med tem Steedovim stališčem in Davidovičevimi naziranjmi, to sam vrag ve. Davidović je odložil svoje že davno naznanjeno skupščino, češ, da ne smatra sedanjega trenutka primerne za njo in pa ker naj bi na tej skupščini govoril tudi Voja Marinković, ki pa je zaradi državnih poslov stalno na potovanju. Kako ganljivo nežni odnošaji obstojajo med Davidovićem in Marinkovićem, ako Davidović ne sme govoriti na skupščini brez Marinkovića. S tem je potrdil mojo prejšnjo izjavo, da je on šef le po imenu, dočim je Marinković pravi vodja demokratske stranke. Mesto da Davidović ožigosa skandal, da imamo dva zunanja ministra, to se opravičuje, češ, da je eden od teh ministrov stalno na poti. Beneš potuje več kakor Marinković, vendar pa nimajo na Češkem dveh zunanjih ministrov.

Čeprav pa ima naša vlada kar dva ministra zunanjih del, je vendar sramotno kapitulirala v albansem vprašanju. Bahala se je s tem, da ne bo priznala naslova kralja Albancev. Sedaj pa je padla svčano na kolena pred tem naslovom.

Končno je g. Davidović izrekel svoje mnenje, naj bi se stavi KDK formalen predlog za pogajanja o rešitvi sedanje težke politične krize. »Naj le odkrito izjavijo, da se nečijo o tem pogajati«, izjavlja Davidović. Vidite, kako je Davidović malenkosten in partizanski. Na vprašanje državne krize gleda s stališča svoje strankarske taktike. Naj le izjavijo, da se nečijo pogajati, tako se glasi Davidovičeva izjava, pri čemer misli, da bodo mogli v tem primeru zvaliti svojo odgovornost na KDK, češ: saj mi smo hoteli, oni pa so odklonili.

Naj si g. Davidović zapomni, da se ne bomo z nikomur pogajali dotle, dokler ostane sedanja vlada in dokler ne bo razpuščena sedanja Narodna skupščina. V nobenem primeru na se ne bomo pogajali z Davidovićem, ker je on glavni krivec za sedanje zlo v državi. Odkar je g. Davidović z Veljo Vukičevićem sestavil »trdni grad sporazuma«, je nastal v državi pravi pekel.

Davidović sva pokojni Stjepan Radić in jaz tako rekoč na krožniku ponudila uledjenje demokracije v spremnem pismu, kjer se ustavo proglasa za svetinjo. Davidovićev odgovor na to je bil »trdni grad sporazuma z Vukičevićem«, torej z onim istim človekom, ki je kot šef vlade »hajduški teptal narodne svobodščine«. Kakor je to pred volitvami zavračal Davidović sam. Odtodaj naprej se vrsti nesreča za nesrečo, katastrofa za katastrofo, dokler ni došlo do 20. junija. Rezultat vsega tega je ta, da Davidoviću v teh krajih nihče več ne veruje in da vidijo v njem, ki je hotel postati ideal demokracije, danes le še orodje reakcije.

Češkoslovaška se ne vmešava v naše spore Izjava posl. Vilderja o svojem bivanju v Pragi

Praga, 17. septembra. Veliko pozornost je v tukajšnji politični javnosti povzročil poset jugoslovenskega poslanca Vilderja, zlasti še ker so listi v zadnjem času mnogo pisali o nameravani amputaciji. Več današnjih listov objavlja razgovore s poslancem Vilderjem. Na vprašanje, ali Praga posreduje med Beogradom in Zagrebom je posl. Vilder odgovoril: »O kakem oficijelnem posredovanju praških faktorjev v sporu med Beogradom in Zagrebom o odnosu med KDK in sedanjo vlado naravno ne more biti govora, ker se Praga ne more vmešavati v jugoslovenske notranje zadeve. Kakor se tudi Jugoslavija ni nikoli vmešavala v notranje zadeve češkoslovske republike. Vendar me to ni moglo zadržati, je dejal

posl. Vilder, »da sem se razgovarjal z raznimi svojimi znanci, ki jih imam v Pragi. Tako sem posetil predsednika zbornice Malypetra, ministra dr. Hodžo in kancelarja dr. Samala. Hrvatska seljačka stranka, je v prijateljskih zvezah s češkoslovaško agrarno stranko, že zaradi tega ker sta obe stranki članici mednarodnega agrarnega biroja.

Kakor javljajo listi, je imel posl. Vilder dolge konference zlasti s posl. Kralikom. Listi dodajajo, da so inozemski listi poročali, da je bil posl. Vilder sprejet v avdiciji od predsednika republike Masaryka. Oficijelno se objavlja, da posl. Vilder sploh ni prošil za avdicijo in se torej tudi ni vršila.

Kaj je pisal dr. Pernar Društvu narodov Važna pojasnila posl. dr. Krnjevića. — Pernar ni poslal v Ženevo nikake spomenice, temveč le znano resolucijo KDK

Zagreb, 17. septembra. Danes je posl. dr. Krnjević dal novinarjem kraško izjavo o pismu poslanca Pernarja Društvu narodov v Ženevi. Dr. Krnjević je izjavil, da je dr. Pernar poslal Društvu narodov v Ženevo le znano resolucijo, ki jo je sprejelo vodstvo KDK ob pričetku ženevskih zborovanj. Raze te resolucije ni dr. Pernar poslal nobene druge petije, kakor so to trdili beograjski listi, ki so vedeli že povedati, da je bila Pernarjeva peticija zavrnjena. Res pa so prihajala iz Ženeve poročila, da posku-

ša naša tamkajšnja delegacija vplivati na tajništvo Društva narodov, da bi vpslane resolucije ne sprejelo, češ, da je apkritna in da KDK v resnici ni nikoli sklenila take ali slične resolucije. Obenem skuša delegacija predstaviti tudi spremno pismo in podpis dr. Pernarja kot apkritno. Zaradi tega je dr. Pernar brzojavno sporočil Društvu narodov v Ženevo, da je resolucija avtentična, kakor je avtentičen tudi njegov podpis na spremnem pismu.

„Kralj in narod“

Zagreb, 17. sept. n. Današnje »Novosti« prinašajo uvodnik pod naslovom »Kraljev povratek«, v katerem citirajo besede pokojnega Nikole Pašića, ki je po zaječarski vstaji dejal: »Preko človeških trupe se ne more iti.« Te Pašičeve besede spravlja uvodničar v zvezo s sedanjim položajem v državi in zaključuje: »Po vsem, kar se je dogodilo, ne preostaja drugo, kakor kralj in narod, kar je že dejal smrtno ranjeni Stjepan Radić. Kralj naj usmeri življenje državne skupnosti v pravec, ki bo zadovoljeval tako Hrvate, kakor Srbe in Slovence in vse naše hrvatske, srbske in slovenske kraje. Narod naj pa vse to sankcionira s svojo voljo pri volitvah. Druga izhoda iz sedanje krize ni in ga ne vidimo.«

Dr. Srskić proti vladi

Sarajevo, 17. septembra. n. V nedeljo se je vršila v Visokem sreska konferenca radikalne stranke, na kateri je radikalni pravak dr. Milan Srskić pojasnjeval važnost občinskih volitev v Bosni in Hercegovini, ki se sedaj po 14 letih zopet vrše. Volitve bodo važne zlasti za one občine, ki so bi v poslednjem času šele organizirane. Nato je dr. Srskić govoril o političnem položaju ter ostro kritiziral politiko četvorne koalicije. Sporazum s Hrvatini in Srbi prečani mora postati osnovna misel bodočega državnega ustrojstva, stranke pa, ki so došle v Srbiji vladale, se morajo s tem pomiriti. Konferenca je soglasno odobrila doseganje delovanje in pravkar iznešeno stališče dr. Srskića.

Seja tarifnega odbora

Beograd, 17. sept. n. Na današnji seji tarifnega odbora se je razpravljalo o tarifnih postavkah za agrarne in živinske proizvode. Predsednik beograjske trgovske zbornice Dragan Miličević je podal obsežen in dokumentiran elaborat o zahtevah naše industrije. Glede agrarnih proizvodov se predlaga znižanje postavk izvozne lokalne tarife za jajca, in sicer v slučaju, če se jajca izvažajo v razdalji preko 100 km od najkaldalne postaje. Za tem se zahteva posebna izjemna lokalna tarifa, ki ne bi razlikovala med novimi in starimi za boji in kletkami, za kar naj velja mesto dosedanje klavzule a, klavzula b. Za agrarne proizvode v mlinski industriji se zahteva še nadaljna veljavnost tarife po dosedanjim vozarinjski postavki št. 22. Za izvozno lokalno tarifo naj velja vozarinjska postavka št. 13. Za sladkorne tovarne se zahteva, naj ostanejo tarife neizpremenjene z izjemo za melaso, kjer se lahko tarifa povzra. Za papirno industrijo se zahteva uvedba izjemne tarife za celulozo do papirnice. Tarifni odbor je razpravljal o vseh teh zahtevah in bo jutri nadaljeval diskusijo.

Poljski oficirji v Beogradu

Beograd, 17. septembra. n. Davi je prišla v Beograd skupina 30 generalitabnih oficirjev iz Poljske. Poljski gostje so bili sprejeti od vojnega ministra generala Hadžića. Nocoj jim je bil prisrčen svečan banket. Tekom popoldneva so poljski oficirji odšli na naše monitorije in se odneljali na izlet po Dunavu. V Beogradu ostanejo dva dni.

Pred zaključkom zasedanja Društva narodov

Zasedanje bo zaključeno v soboto. — Na dnevnem redu so manj važna vprašanja. — Kancelar Müller odpotoval v Berlin

Ženeva, 17. septembra. (že) Ker so posamezne komisije po večini pripravile svoja poročila o vprašanih, ki spadajo v razpravo na skupščini, se sestane skupščina Društva narodov jutri ob desetih, da prične razpravljati o teh poročilih. Pod predsedstvom finskega zunanjega ministra Procopa se je Svet Društva narodov bavil v glavnem z vprašanjem naselitve bolgarskih beguncev in z vprašanjem armenskih beguncev. O tej priliki je omenil komisar za begunsko vprašanje Nansen, da ni imel poziva sveta Društva narodov raznim državam dovoljnega uspeha in da je bilo zaradi tega nemogoče povoljno rešiti begunsko vprašanje. Sklenjeno je bilo, da bo to vprašanje predloženo v razpravo plenumu skupščine Društva narodov. Računa se s tem, da bo zborovanje Društva narodov zaključeno v soboto 23. t. m. Svet Društva narodov bo zasedal nato še dva ali tri dni, da stori pr-

ve izvršne sklepe glede predlogov zborovanja Društva narodov.

Ženeva, 17. septembra s. Delegati Društva narodov so v splošnem zelo ugodno sprejeli rezultat včerajšnjih razgovorov o Porenju. S francoske strani se opozarja na to, da je sedaj dana prilika, da se likvidirajo zadnji kapiti vojne in vojni posledice.

Baden-Baden, 17. septembra s. Nemški državni kancelar Herman Müller je danes popoldne iz Ženeve dospel semkaj. Takoj je posetil zunanjega ministra dr. Stresemanna, s katerim je imel daljši razgovor. Nato je zvečer odpotoval v Berlin.

Berlin, 17. septembra (be). Zunanje politični odbor nemškega državnega zbora je bil sklican za prihodnjo soboto. Na tej seil bo državni kancelar Müller poročal o razpravah v Ženevi, zlasti pa o vprašanju izpraznitve Porenja in o ureditvi reparacijskih plačil.

Anglija proti znižanju nemških reparacij

Lord Cushendun o stališču Anglije glede izpraznitve Porenja in likvidacije reparacijskega problema

London, 17. septembra (lo.) V Ženevi je sprejel lord Cushendun zastopnike angleškega tiska. Izrazil je svoje zadovoljstvo nad uspehom konference za predčasno izpraznitev porenjskega ozemlja. Tekom razgovorov je Cushendun razglasil, da je angleška vlada šel kot prej za čim prejšnjo izpraznitev porenjskega ozemlja. Ženevski razgovori so se pričeli na prošnjo nemške vlade in tvorijo samo uvod v oficijelna pogajanja. Istočasno se bodo vršila najbrže pogajanja glede rešitve reparacijskih vprašanj. Na včerajšnji skupni konferenci zastopnikov okupacijskih držav je obrazložil lord Cushendun stališče angleške vlade v vprašanju reparacijskega problema. Angleško stališče bazira na Balfourjevih notih, ki povdajata, da Anglija ne more sprejeti nobene rešitve, na podlagi katere bi prešla angleška država od svojih evropskih dolžnikov manj kot bi morala pla-

čati ameriškim Zedinjenim državam. Tudi ne more sprejeti nobenega predloga, ki bi šel za tem, da bi Anglija zahtevala od Amerike znižanje angleških vojnih dolgov. Angleška država je gospodarsko dovolj močna, da plačuje svoje dolgeve v smislu dogovora iz leta 1927 in niti ne misli na to, da bi s svoje strani zahtevala kako spremembo. Na drugi strani pa tudi ne more sprejeti nikakih nadaljnjih finančnih žrtve in pristati na kakršnokoli znižanje nemških reparacijskih plačil.

Ce bo prišlo do likvidacije reparacijskega problema, se lahko zgodi, da bo morala Nemčija najeti posojilo. V tem primeru ne bo nobenega zadržka za ameriške banke, da se ne bi udeležile teza posojila. Končno je izjavil Cushendun, da bi značilno pri reševanju reparacijskega problema velik korak naprej, ako bi se moglo definitivno določiti višino nemškega reparacijskega dolga.

Strahovita razdejanja tornada v Ameriki

Po prvih vesteh je ubitih nad 1000 ljudi. — Florida je popolnoma uničena. — Škoda znaša po dosedanjih ugotovitvah 65 milijonov dolarjev

Newyork, 17. septembra (be.) Strahoviti tornado na Antilah, ki je napravil v ameriških Zedinjenih državah velikansko škodo, je zahteval v mestu Portorico 1000 smrtnih žrtve. Tornado je dosegel Florido, kjer je napravil posebno v Palmbeachu in Miami velikansko škodo.

Miami, 17. septembra (lo.) Velikanski orkan, ki je uničil Portorico, je danes popolnoma težko poškodoval floridsko obal. Orkan je prekinil telefonske in brzojavne zveze, razkril strehe in napravil povsodi velikansko škodo. Podrobnosti zaradi prekinjenih zvez še niso znane.

Newyork, 17. septembra (lo.) Škodo, ki jo je povzročil orkan, cenijo na 13 milijonov funtov. Pri tem ni všteta škoda na privatnih in javnih posevstvih, na šolah in drugih javnih poslopih. Samo na plantažah kave znaša škoda nad dva milijona funtov, pri tobačnih nasadih pa 1 milijon funtov.

Newyork, 17. septembra (Pa.) Na otokih Antilah je bilo od tornada ubitih 250 oseb. V mestu San Juan je ostala polovica prebivalstva brez strehe. Škoda se ceni na milijardi frankov.

Newyork, 17. septembra g. Florida je popolnoma odrezana od zunanje sveta, ker so prekinjene vse brzojavne in telefonske zveze kakor tudi vse kabelske zveze. Po brzojavki iz Palmbeacha je cirkon, ki je divjal s hitrostjo 150 do 180 milj na uro,

odkril nad 2000 hiš ter jih deloma popolnoma porušil. Pokrajina nudi sliko ozemlja, na katerem je divjal najhujši potres.

Newyork, 17. septembra s. Po poročilih beguncev iz Portorice znaša število mrtvih 253. Prvo javljeno število o približno 1000 mrtvih je vsekakor pretirano. Materialna škoda se ceni na 65 milijonov dolarjev. Orkan je v nedeljo popoldne napravil v Floridi na hišah ogromno škodo. Vse zveze so prekinjene. Vendar v Floridi ni človeških žrtve, ker je večina prebivalstva pobegnila iz mesta. Bahamski otoki so od 15. t. m. odrezani od zunanje sveta.

Tudi na Jadranskem morju razsaja vihar

Rim, 17. septembra g. Na severnem Jadranu in v vzhodnih provincah Italije divjajo že več dni divji viharji. Temperatura je zaradi teza padla za več stopinj in je docela jesenska. V Benečkih sta bili pri včerajšnjem viharju dve človeški žrtvi. Zaradi močnega valovanja se je v bližini Lida prekuril čoln, v katerem sta bila dva mladeniča. Eden od njiju se je z velikim naporom rešil, drugi pa je utonil. Jadrnica, na kateri je bilo sedem oseb, je s svojim iamborom zadela ob žico električne napeljave visoke napetosti. Iskra je skočila z žice v čoln ter usmrtila eno osebo.

25letnica bolgarske neodvisnosti

Sofija, 17. sept. g. Dne 3. oktobra bo Bolgarija praznovala 25. obletnico svoje neodvisnosti in 10. obletnico vlade kralja Borisa. Ob tej priliki se bodo vršile velike svečanosti. Listi javljajo, da se pripravljata velika amnestija za vse politične zločine. Domnevajo celo, da bo razveljavljenih mnogo smrtnih obsodb, ki so bile izrečene zaradi političnih deliktov.

Možnost novih volitev v Avstriji

Dunaj, 17. septembra. rad. Nasprotstva med opozicijo in vladno večino glede stanovanjskega vprašanja ter komentariji o nasvetovanjih na social. demokratskem strankinem zborovanju so izvala razne kombinacije o razvoju notranjepolitične situacije v Avstriji. »Neizglekita« - Weltblatt, ki je polioficijelno elasto kršćanskih socialcev, pravi v svoji včerajšnji številki, da smatra tudi kršćansko-socialna stranka nove volitve za ultima ratio. Stranka se ne boji plebiscita o stanovanjskem vprašanju, ki bi ga predstavljale nove volitve. Vse, kar je kršćansko-socialna stranka dosedaj storila, je storila v izvrševanju onega programa, zaradi katerega je narod izvolil njene zastopnike. Če bi nove volitve prinesle drugo večino, bo ta naša moralna nezvelj odgovornost za razvoj tega problema v Avstriji. Do tedaj na bodo stranke sedanjne večine morale priznati vse, da v interesu ljudstva nadaljujejo započeto delo.

Kongres federacije zavezniških bojnikov

Bukarešta, 17. sept. g. Včeraj popoldne je bil v Bukarešti otvoren kongres federacije zavezniških vojnih udeležencev. Sedel je predsedoval notranji minister Duca, ki je izjavil, da je ujedinenje vseh Romunov samo plod skupnih žrtve vseh zaveznikov, katerim je Romunijska dolžna hvala. Zavezniški borci, ki so svojčas ustvarili vojsko zmage, so to vojsko po zmagi pretvorili v vojsko miru. Federaciji je dolžnost delati za pacifizem in za nedotakljivost mirovnih pogodb. Za njim je govoril župan Bukarešte, general Moschion. Za predsednika zborovanja je bil izvoljen Francoz Marcel Hereult, ki je imel daljši programatični govor, v katerem je izjavil, da si federacija prizadeva podpirati misel miru. Za njim so govorili zastopniki izjemskih delegacij. V imenu Jugoslavije je govoril podpolkovnik Radosavljević, ki je izrazil bratska čustva, ki jih gojijo Jugoslovenci do Romunov. Poudarjal je, da si bodo Romuni in Srbi skupno znali ohraniti to, kar so si priborili v vojni.

Čsl. parlament

Praga, 17. septembra. h. Kot prva točka dnevnega reda današnje seje zbornice je bila novelizacija socialne zakonodaje. Ker na odbor še ni končal svojega dela, je bila ta točka odstavljena z dnevnega reda. Razpravljalo se je o ratifikaciji pogodbe med Češkoslovaško in Perzijo. Pozodnja je bila sprejeta. Seja je bila mirna. Prihodnja seja bo jutri.

Žalostni sadovi „Slovenčevih“ hujskarj

Triumfiranje fašističnih listov. — Italija bo baje zahtevala od Jugoslavije odškodnino. — Aretacija dr. Ivana Čoka v Trstu. Obetajo se še nova preganjanja

Trst, 15. septembra.

V Trstu ljudje ne govorijo sedaj o drugem kakor o »Orjunu«. In to ni nič čudnega, saj je »Piccolo« v tem tednu posvetil preko dvajset stoličev tej organizaciji, da je podrobno razporedil vse »Slovenčeve« članke. Na podlagi onega, kar je objavilo v poslednjih dneh glasilo dr. Korošca, je »Piccolo« dokazoval, da so Jugoslovenci strahovito barbari.

Prišel pa je še do drugih zaključkov. Zanj ni dvoma, da je vse napade in poizoge v Primorju organizirala »Orjuna« in jih tudi izvršila; brez somišljenikov pa, ki prebivajo v Italiji ni mogla tega storiti. »Drugolezični« politični voditelji so pripravili v Primorju ozračje in ambijent, da sta bila ugodna za izvršitev onih deliktov. Italijanske oblasti imajo sedaj še večje razloge, da »pristisnejo« na one skupine in ustanove, ki so v zvezi s temi »drugolezičnimi političnimi voditelji«. Jugoslovenci sami so priznali, da so roparske in druge napade izvršili njihovi ljudje. Te ljudi naj kaznujejo. Če pa hočejo stopiti v boljše odnose z Italijo, naj za dolgo vrsto let pozabijo na vse ono, kar se dogaja tostran Juljskih Alp — v Primorju. Tako dokazuje »Piccolo«.

Tržaškemu fašističnemu glasilu pa so šli »Slovenčevi« članki še bolj v račun. »Popolo di Trieste« piše: »Razkritja, ki jih je objavilo glasilo predsednika jugoslovenske vlade, potrjujejo, kar smo že tolikokrat zatrjevali; da obstajajo namreč glede zločinov delovanja v Juljski Krajini vezi med osebami, ki žive onkraj meje, in med elementi, ki prebivajo v Italiji. Kar se teh poslednjih tiče, so italijanske oblasti še deloma posrbele in skrbijo še. Nekateri so bili že izročeni pravici, nekateri pa bodo v kratkem. Italijanske oblasti imajo v rokah imena in liste.« Glede onih oseb na, ki prebivajo v Jugoslaviji, zahteva »Popolo di Trieste«, naj se izročijo italijanskim oblastem. Jugosla-

vija naj poravnava tudi povzročeno škodo.

Kakšne pa so one liste in tista imena, ki jih imajo v rokah italijanske oblasti? Neki trgovski agent, Slovenec, mi je danes pripovedoval: kamorkoli sem šel, povsod so me vpraševali: »Kako je z Orjuno? Saj ste bili pač tudi Vi tam včlanjeni?«

To da misliti. Strah ima velike oči. In kaj bo, če bo fašistična policija začela gledati v vsakem Slovincu političnega delinkventa? Kaj bo z nedolžnim človekom, če ga bo njegov sovražnik denunciral pri oblastih, češ, da je Orjunaš? Vse dosedanje izkušnje kažejo, da policija, pa tudi sodniki vse preveč verjamejo onemu, ki obdolži, ne poslušajo pa tistega, ki se brani. Za takega ni več rešitve; če ga policija ne more spraviti pred sodnike, ga pa da konfinirati, kakor se je zgodilo z dr. Sardočem, dr. Deklevo in z visokošolcem Pahorjem.

Danes popoldne ob 5. je bil aretirani znani tržaški slovenski odvetnik doktor Ivan Marija Čok. Opoldne so mu bili izročili na policijskem ravateljstvu potni list za v inozemstvo, kamor je imel odpotovati po opravkih ob 7. zvečer. Dve uri pred njegovim odhodom so se zglasili v njegovi pisarni policijski agenti, ga aretirali in odvedli v ječo. Izvršili so obenem preiskavo v pisarni, pa tudi na njegovem domu so vse premetali.

Zakaj so ga aretirali, ni znano... Vest o tem dogodku se je hipoma razširila po mestu in napravila globok vtis na vse tukajšnje slovenske kroge. Dr. Ivan Marija Čok je znan po vsem Primorju. Deloval je svojčas pri mnogih prosvetnih in gospodarskih organizacijah, bil predsednik »Dijaške matice« in je še predsednik tržaškega oddelka Političnega društva »Edinost«.

Nova preganjanja se obetajo.

Originalna proslava solunskega proboja

V soboto odnosno v nedeljo je bila desetletnica solunskega proboja in ves narod se je spominjal slavnih dni, ko so v srbski vojski in v dobrovoljskih formacijah združeni Srbi, Hrvati in Slovenci odločno naskočili in prebili strahovito jugovzhodno obrambno obzidje centralnih sil ter dvignili zmagovite zastave k pohodu v Svobodo in Ujedinjenje.

Naravno, da današnji režimovci ne vedo točno za ta datum, odnosno se niso pravočasno spomnili. Zato so kratkoma preložili originalno proslavo solunskega proboja na 7. oktober in kot višek so si izmislili, da se bo ta dan lahko vozil vsak brezplačno v Beograd. Proste vozovnice kot »spomenice« na solunsko proslavo...

Ali ipak: najzanimitejšje je proslavilo 15. september glasilo predsednika vlade g. dr. Korošca. Ljubljanski »Slovenec«, organ min. predsednika je namreč zamenjal solunski proboj iz l. 1918. z albanskim umikom l. 1915. Pod zelo lepim patriotskim naslovom, v katerem se spominja tudi dobrovoljcev (ki jih l. 1915., razen poidevcev pri srbski vojski seveda še ni bilo) podrobno opisuje na dan zmagslavja srbske vojske in jugoslovenskih dobrovoljcev poraz in umik junaške srbske armade iz domovine. Radi verjamemo, da je »Slovenec« leto 1915 v krepkejšem spominu. Takrat ko je vsled napada Bolgarije pričela tragedija Srbije in njenega naroda je klerikalni deželni odbor v posebni čestitki oduševljeno pozdravil »slajane vojne uspehe« slovenske Bolgarije. Še posebej je zbral sedanjí ministrski predsednik tedanjega vrhovnega poveljnika srbske vojske in regenta Srbije, dr. Anton Korošec svoje klerikalne poslanske tovariše v Mariboru (28. oktobra 1915.) ter je v posebnem govoru izrazil »zahvalo in občudovanje« kluba SLS zmagovitim poveljnikom. V posebnem članku je potem »Slovenec« 6. novembra 1915. napovedal »plodono delovanje bolgarskih posvetilcev« v Makedoniji, a 15. decembra je v obširnem uvodniku proslavljal »osvobodjenje Makedonije«.

Priznavamo, da ni odveč, ako vsaj sedaj po 13 letih klerikalci nekoliko dostojneje pišejo o tragičnih dneh Srbije in srbske vojske, vendar bi si bili lahko izbrali vsaj drug datum. Tako pa bi zlohotni ljudje mogli reči, da se »Slovenec« tako obirno razpisuje o albanskem umiku, ker se mu ne ljubi mnogo govoriti o solunskem proboju. No, ti zlobneži naj počakajo. Videli bodo 7. oktobra, kako slavnostno bo klerikalno glasilo — če bo SLS še na vladi.

Radikali proti dr. Korošču

Beograd, 16. sept.

Na današnji seš odzloga odbora radikalne stranke, so padli izredno ostri očitki na naslov dr. Korošca in Velje Vukičevića. Posl. Uzunović se je zlasti pritoževal, da policijske oblasti delajo zmešnjavo v vrstah radikalov, kar da je velika nevarnost za stranko, ker jo slabi in jo lahko privede do razcepa.

Poslanec Lukarević je dokazoval, da poštene policijske oblasti niso za Vukičevića, marveč da le oni policijski organi, ki mrzijo radikale, delujejo za sedanjo vladu. Vukičeviću in Korošču pomagajo samo neke problematične eksistence, ki so zrele za ječo. Posebno poudeljski demokrati da se zavzemajo za Vukičevića, ker računajo, da bodo profitirali iz medsebojnega klanja radikalov.

Dr. Laza Marković je bil mnenja, da se policija ne sme vtičati v radikalne zadeve in da naj se radikali odrečejo vsake policijske pomoči. Na te besede so se od vseh strani začele pritožbe zoper dr. Korošca, ki da je popolnoma pod jerobstvom Vukičevića. Naveden je bil celo primer, da dr. Korošec ni hotel sprejeti nekega poslanca, ki se je prišel pritožiti zoper nekatere policijske oblasti, ki izvršujejo Vukičevićeva navodila.

Glede ureditve razmer v državi ni glavni odbor izdelal podrobnega programa, češ da to zavisi od zahtev KDK, in je torej treba počakati nadaljnega razvoja dogodkov. Vendar glavni odbor pripravlja s svoje strani teren za sporazum s prečani. Ta sporazum pa je mogoče samo ob velikih reformah v državnem življenju, ki so se na glasale že pred 20. junijem, zdaj pa so postale naravnost bistvene pogoji za obstoj in napredek države. Reforme so potrebne ne samo glede revizije ustave, marveč posebnost glede naše uprave. Glavni odbor smatra, da je še prezgodaj govoriti o obsegu in podrobnostih reform in da teh ni smatrati kot koncesijo KDK, marveč so te zahteve že davno v programu radikalne stranke.

Posebna zanimivost tega zborovanja je bila tudi v tem, da se je sklenila izprememba strankinega statuta, ki govori o izključitvi iz stranke. Po načrtu ace Stanovjevića, Marka Tričkovića in Nikole Uzunovića se po novem izključeni člani v teku petih let ne bodo smeli opreti v stranko. Zlasti to spremembo komentirajo v beografskih krogah zelo živo in vidijo v njej pripravo za napovedano izključitev Velje Vukičevića in njegovih najzobjih so-nišljenikov.

Drobiz z vseh strani

London, 17. septembra. (be.) Na istu reke Jangts na Kitajskem se je zaradi strahovitega tajfuna potopilo 20 ribiških čolnov. Vtonilo je 150 ribičev.

Havana, 17. septembra. (be.) Semkaj je prispel angleški zunanji minister Chamberlain. Sprejel ga je predsednik Machado.

Washington, 17. septembra. (be.) Mehika je pristopila k protivojnomu paktu.

Melbourne, 17. septembra. (lo.) Na podlagi vladne intervencije je stavka pristaniških delavcev v Melbourneu, Sydneyju in v drugih pristaniških prenehala. V Brisbaneu, Newcastlu, Adelaidi in Freemanu stavka še traja.

Važna avdijenca

Beograd, 17. septembra p. Danes je bil od 4. do 6. ure sprejet v avdijenci radikalni prvak Ilija Mihajlović, ki zavzema v radikalni stranki odlično mesto in je zadnje dni izzval zanimanje političnih krogov s tem, da se je odkrito izjavil proti sedanjí koalicii in za čim prejšnji sporazum s Hrvati in KDK.

V političnih krogih se smatra, da je Vukičević definitivno propadel. Glavni odbor radikalne stranke že izdeluje nov program radikalne stranke, ki bo med drugim vseboval tudi revizijo ustave. Glasom tega načrta naj bi se država razdelila na 6 oblasti, s čimer bi se prečanskim krajem prepustilo čim več samoupravnih poslov.

Vladna večina „dela“...

Beograd, 17. sept. p. Danes bi se bila morala vršiti seja zakonodajnega odbora. Ker pa so manjkali skoraj vsi člani odbora, je moral predsedujoči sejo radi ne-sklepnosti odložiti. Predsedujoči posl. Kosta Timotijević je ostro grajal pomanjkanje čuta dolžnosti in odgovornosti pri članih zakonodajnega odbora, ki se nočejo udeleževati naznanjenih sej. 24. septembra bo imel sejo skupščinski odbor za proučevanje zakonskega načrta o korupciji. Za isti dan je naznanjena seja finančnega odbora.

Med SDS in HSS vlada idealno razmerje

Beograd, 17. septembra. p. V nedeljo se je vršila v Sremski Mitrovici sreska konferenca zaupnikov SDS. Na konferenci je govoril med drugimi tudi posl. dr. Svetislav Popović, ki je izjavil, da obstoja med SDS in HSS idealno razmerje. Med prebivalstvom vlada veliko ogorčenje zaradi prekomerne odmere davkov. Kar se tiče programa KDK, je dr. Svetislav Popović izjavil, da bo KDK o tem programu govorila pred krono.

Poset češkoslovaških zdravnikov

Beograd, 17. septembra. n. Dne 25. t. m. prispe v Beograd češkoslovaški minister narodnega zdravlja dr. Tiso z večjo skupino češkoslovaških zdravnikov. Češkoslovaški zdravniki bodo gostje naše vlade in si bodo tekom svojega bivanja v Jugoslaviji gledali vse naše zdravstvene ustanove.

Zborovanja KDK na Dravskem polju

Maribor, 17. septembra.

Vedno gosteje se strnjajo vrste napredne kmečkega življa v Kmečko-demokratski koalicii. To sta pokazala ponovno večerajšnja velika zborovanja koalicijske na našem Dravskem polju: v St. Janžu in Račah. V obeh krajih, ki sta centra večjih okolišev, so se zbrali kmečki možje in mladeniči v imponentnem številu.

V St. Janžu se je vršil zbor po prvi masi pri g. Zelu. Zbralo se je nad 400 zborovalcev in pod predsedstvom odličnega domaćega posestnika se je vršilo zborovanje mirno, le od časa do časa so zborovalci z burnim pritrditvjem odobraval izvajanja govornikov, zlasti obeh poslancev gg. dr. Pivka in Puclja, ki sta orisala svo tezično položaja, v katerega sta zašla narod in država po zaslugi slepih partizanskih fanatikov režimskih strank, ter pogoje, ki morejo dati garancijo za obstoj države. »Narod naj odloči v novih volitvah« ta klic so zborovalci sprejeli in potrdili z velikim odobravanjem. Tudi govora gg. dr. Kukovca in kmetovalca Kirbiša, ki sta odločno povdarila potrebo složenega dela, sta bila deležna toplega odobravanja. Po zaključku zborov so zborovalci šli na grob pokojnega borca kmečke demokracije, prerano umrlega g. Stefana Dobnika in se poklonili manom vrlega javnega delavca.

V Rušah je bil zbor popoldne ob 2. uri v prostorih »Pri Josovanu«. Zbralo se je iz slivniške, framske, hočke, obeh poljskavskih in iz drugih župnij nad 300 kmečkih mož in mladeničev. G. sreski poglavar je pripeljal s seboj nekaj orožništva, ker so klerikalni agenti že dalje časa sem trosili govorice, da bodo izzvali nemire in razbili shod. Toda vse priprave oblasti so bile nepotrebne, ker so se klerikalni petelinji ustrašili nepričakovano velikega števila udeležencev. Ko se je med govorom g. spoda Puclja oglasil neki klerikalec z medklicom, ga je g. Puclj takoj tako temeljito poučil, da nima prav, da je še ta umolknil in na tihem izginil. Ves zbor se je v ostalem izvršil v najlepšem redu. Vo dil ga je znani odlični domači javni delavec, kmet Faleš. Govorili so gg. Puclj, dr. Pivko, obl. posl. Finžgar, min. v. p. dr. Ku kovec ter kmečka posestnika Kirbiš in Rašp. Zborovalci so govorom navdušeno pritrdjevali ter enako, kakor popoldne zborovali v St. Janžu, izrekli zaupanje v vodstvo in vsem poslancem KDK, odobrili njihovo politiko ter jih pozvali k vztrajnosti in odločnosti v borbi do končne zmag.

Tako je kmečko prebivalstvo Dravskega polja od Maribora in Pohorja pa doli do Ptujia večeraj odločno in jasno na dveh velikih zborih odobrilo politiko kmečko-demokratske koalicije in zaobljubilo zvestobo v nadaljnji borbi.

Ustavitev poizvedovanj za Amundsenom

Pariz, 17. sept. s. Francoska križarka »Strasbourg«, parnik »Hobbs«, ki ima na krovu dvoje norveških letal, dalje »Citta di Milano« in »Braganza« so odpluli domov in definitivno opustili svoja poizvedovanja za Amundsenom in ostalimi posnesrečenci. Ledolomilec »Krasin«, ki je vzel na krov letalca Čuhnovskega, je snočič odplul proti Franc. Jožefovemu ozemlju.

Parlamentarne volitve na Švedskem

Stockholm, 17. septembra. Pri večerajšnjih volitvah v švedsko zbornico je zaznamovati po prvih izidih velik napredek meščanskih strank.

Hmeljski trg

Zatec, 17. septembra. h. Tendence zelo mirna. Zaradi židovskih praznikov malo kupij. Trgovci plačajo 2000 do 2200 Kš. Kot kupci so tukaj zastopniki nizozemskih pivovarn, ki plačujejo 2350 — 2450 Kš.

Briand in Müller v Ženevi

Ženeva, 13. septembra

Velikansko razburjenje je zavladalo v množici nemških novinarjev, zbranih v »Völkerbundsbude«, kakor imenujejo naši poklicni tovariši iz Nemčije izvrstno restavracijo in pivnico »Bavarijo« blizu zborovališča Društva narodov. Briand je pravkar izrekel svoj veliki, zgodovinski govor, govorniško najpopolnejši, kar smo jih kdaj slišali v Ženevi, po vsebini pa iskren, odkrit, direkten, čist prav brutalno direkten, kar sicer pri Briandu ni navada, vsaj na zborovanjih Društva narodov ne. Po govoru nemškega državnega kancelarja Hermann Müllerja so mi pravili nemški novinarji: »Vidite, tako je treba govoriti s Francozi. Müller jim je brez ovinkov povedal, kar jim gre. Siti smo Briandovih sladkosti. Hočemo dejanj: takojšnje izpraznitev Porenja brez pogojev in odškodnine, če ne...« Briand je prav hitro potrdil Nemce, da zna biti tudi trpek, grenak. Če je Müller hotel pokazati, kako se mora govoriti s Francozi, je Briand razodel, kako mislijo Francozi, da je treba govoriti s Hermannom Müllerjem.

»To je katastrofa«, mi je razburjeno razkladal znani založnik časopisov B. »Ne moremo se še znanji. Briandov govor je kot udarec s kladivom po našem čelu.«

»Društvo narodov je za nas Nemce pokopano«, je hitel licitirati dopisnik »Deutsche Tageszeitung«. »Naša delegacija mora takoj zapustiti Ženevo.«

»Briand je ubil republikansko demokratsko vlado v Nemčiji. Müller bo moral takoj demisionirati.« je bilo tehtno mnenje dopisnika klerikalne »Germanije«.

Take in podobne katastrofalne reči smo poslušali, mirno srkaajo nadvse užitno bavarsko pijačo.

»Kaj pravite vi, Jugoslovenci? ... Tudi vi ste krivi, ker greste tako čez drn in stru s Francozi. Prišlihi nas boste, da sprejemo roko, ki nam jo ponuja Mussolini ... Ustanovili bomo novo Društvo narodov ...«

»Jaz pravim, da je vaše pivo izberno. Svetujem, da lepo mirno pijete. Kar se tiče Briandovega govora, počakajte, da izide stenogram. Videli boste, da se še bolje čita nego poslušate. Glede novega Društva narodov in Mussolinija pa ukrenite, kar se vam vidi potrebno. Italijansko zavezništvo in zvestost ste že enkrat okusili. Če vam je teknilo, pa poskusite vnovič! ... Sicer pa počakajte, kaj bo odgovoril državni kancelar.«

»Müller ne bo več govoril v Ženevi. Kaj naj sploh še reče?«

Minil je dan, prišel je večer. Briand je sliedil novinarjem. Čez 150 se jih je stiskalo v premajhnem salonu hotela »Bergues«. Nemci so prišli vsi. Pričakovali so menda, da bo Briand skušal popravljati »katastrofo«, češ da je zanesla beseda predaleč. Kako slabo poznajo tega mojstra besede, ki najde za svojo misel vedno pravi izraz in obliko, njega, ki ima svoj jezik v popolni oblasti, njega, največjega govornika sedanjosti, morda ne samo v Franciji, ne samo v Ženevi! Briand ni ničesar preklekal, ničesar popravil. Le razlagal in tolmačil je onim, ki ga niso natanko razumeli, in učil je mlade žurnaliste, om, star žurnalist, o dolžnostih in odgovornosti moderne žurnalistike. Prekrasen razgovor, kako hitro je potekel! Toda Briand ni preklekal svojega »katastrofalnega« govora v asambleji.

Drugi dan so mi povedali nemški novinarji, da nas za zvečer vabi državni kancelar na razgovor v hotel »Metropole«. ... »Torej je Müller še v Ženevi in bi se govoril v Ženevi?« Prišlo nas je ob pol desetih zvečer čez sto. Računajoč z znano nemško točnostjo, sem prišel o pravem času in sedel v prvo vrsto, tik pred mizo, namenjeno Müllerju. Čakali smo dokaj dolgo, deset, dvajset minut. Končno ohmolkne bučni razgovor. Skoz množico se energično prerine nemški državni kancelar Hermann Müller-Franken in pod zaščito njegovega širokega hrba državni tajnik in zunanji ministru von Schubert. Začele se par ploskov. Müller sede in poleg njega Schubert. Iz kotov se vpro vana fotografirni aparati; debela Italijanka poleg mene, ki ima za seboj boljše polovico življenja, pričena čekati po svojem bloku črte, iz katerih bi se moral razviti portret Hermann Müllerja. Celo uro se je trudila; res je bil končno na papirju neki močakar z očali, toda nemški državni kancelar ni bil. Pravijo, da ima ta laska »silkarica« boljša uspeha nego roko.

Müller je velik, pleča, lepo rejen z okroglim obrazom in s podbradom, redkimi, nazaj počesanimi lasmi, roženimi, črtnimi očali, poročnim prstanom na roki. Lahko bi bil imeniten Be-zirksleiter kake socialdemokratske organizacije na Pruskem. To je tudi že bil, še prej pa menda trgovski potnik, pozneje poslanec in ministrski predsednik, ki je podpisal versajski mir.

Müller govori. Hitro, gladko in dosti razločno čita s papirjev, ki jih ima pred seboj. Kaj je povedal, ste brali. Von Schubert, ki je poznal vsebino izjave morda še prej ko sam Müller, mirno kadil velikansko cigaro. Z rdečkastega obraza se mu bere nevsakdanja, inteligentnost. Müllerjeva izjava re h koncu, Schubertova cigara postaja vse krajša.

Končno je. Par Nemcev zaploska. Vstane prevalec, ki ga redno vodi Stresemann s sabo. Prevajal v točno, nekoliko preprosto francoščino. Ko hoče začeti še z angleškim prevodom, protestirajo žurnalisti. Mora se vdati. Kdor zna samo angleško, mu bo ustreženo po končani povedati. Zdjaj čaka državni kancelar vprašani.

Kaj ga češ spraševati? Kar je hotel povedati, je povedal. Drugega ne zveš dosti, še rajne nič. Poznamo to. Zato so se oglasili samo trije: neki mlad francoski duhovnik, ki je spraveval o nemški trgovski mornarici, neki bolgarski socialist ali ruski boljševik — kdo bi razložil? — ki je hotel zvedeti, kako izvršuje kancelar Müller sklene socialističnih kongresov in neki jugoslovanski vladni žurnalist. Ta je bil najimtenejši. Zbudil je iz pospanca g. Schuberta, ki je napravil vpraševanju rapiden konec.

»Kaj misli nemška vlada o priključitvi Avstrije?« je vprašal smehljaje. Von Schubert je sunkoma odložil ugašajočo cigaro in z desnico posezel po Müllerjevem rokavu. Toda državni kancelar je že odgovarjal: »Odgovor je zelo preprost: procedura za rešitev tega vprašanja je podana v versajski pogodbi.« »Dovolite, gospod državni kancelar, na preprost odgovor še preprosteje vprašanje: Kako si zamišljate proceduro za revizijo versajske pogodbe?«

Schubert je vstal in zakrilil z rokami. Otrgal mu je bil že karmenasto rdeč. Müller pa je dejal: »O tem ni govora« in zaključil zborovanje. Razšli smo se med smehom in dvopili.

Müller je ostal nadalje v Ženevi, nemški novinarji pa tudi še prihajajo v »Völkerbundsbude« na pivo. O katastrofi govore že manj. So se nekoliko pomirili.

Kitajska izstoji iz Društva narodov?

Ženeva, 17. septembra. (lo.) Delegacija južnokitajske vlade je brzojavila v Nanking, naj Kitajska v protest, da ni bila izvoljena v Svet Društva narodov, iztopi in te mednarodne ustanove.

Italijanska propaganda v inozemstvu

Znana italijanska propagandna družba »Dante Alighieri« je imela te dni svoj 33. kongres v Trevisu in Vittoriju Venetu. Iz poročil, katera je podal generalni ravnatelj Fracasseti, posnemamo, da je družba imela v Italiji in inozemstvu vsega skupaj 371 krajevni odborov, posajenih v resnici po vsem svetu. Tem odborom je glavna naloga italijanske nacionalna propaganda, ki se udeležuje v ustanavljanju in vzdrževanju italijanskih šol, ljudskih, srednjih in strokovnih, v državah drugih narodov, za Italijane in Neitalijane tamkajšnjih krajev, uvajanju italijanskega jezika in italijanske kulture na drugonarodnih učiliščih, zlasti srednjih in visokih šolah; kakor se dogaja zlasti v Južni Ameriki, podpiranju drugonarodnega dijaštvo v svrhu študijev na italijanskih šolah in vzbujanju zanimanja za Italijo, za italijanske stvari, in danes še prav posebno za fašizem in njegove institucije.

Kako daleč sega to propagandno delo družbe, kaže najbolje dejstvo, da je družbina srednja šola v S. Paulu v Braziliji poslala že kakih 60 dijakov na italijanske univerze, da se v urugvayske šole uvaia pouk italijanščine, da se absolvirancem družbinega tečaja za italijanski jezik v Buenos Aires priznava usposobljenost za pouk italijanščine na argentinskih šolah itd. Družba je doslej celo, da se je v Sidneju v Avstraliji pripustila italijanščina kot predmet na tamonjuni univerzi.

Silno je razširila družba svoje delovanje v ozemljih ob Sredozemskem morju, v Alžiru, Tunisu, Egiptu, Palestini in Siriji. Večernih tečajev v Kairu se poleg Italijanov udeležuje okoli 250 Egiptčanov in pripadnikov drugih narodnosti. V Barceloni na Španskem, v Grenoblu na Francoskem, v Kodanju na Danskem poseča italijanske šole in tečaje več domačinov kakor Italijanov. Družba je prirejala številna predavanja po vsem svetu. V Tunisu ima svoj glasbeni konservatorij, krajevni odbori prirejajo povsod koncerte z izključno italijansko vokalno in instrumentalno glasbo in vprižarjajo italijanska oderška dela. Družba je ustanovila velikansko število italijanskih knjižnic po vsem svetu. Poročilo omenja, da se nahajajo družbine knjižnice tudi v Jugoslaviji, žal pa ne pove, kje so.

Kar se tiče nam najbližjih krajev, pravi poročilo, da je družba »podala prav posebne inicijative za Juljsko Krajino in Dalmacijo in je razsežno podpirala delovanje Lege Nazionala«, tržaške raznarodovalne družbe, ki razteza svoje delovanje tudi na našo jugoslovensko Dalmacijo.

Poročilo pravi, da ima družba 85 tisoč članov, med njimi kot dosmrtni člani tudi samega italijanskega kralja, »junake in vojskovodje iz svetovne vojne«, občine, zavode, oblasti itd. V svojih šolah pa ima nad 100 tisoč go-jencev.

V Zadar je bila s kongresa poslana nastopna brzojavka:

»Zbrana v Trevisu ob desetletnici zmag, z dušo in pogledom, uprtna na Grappo in Montello, od koder se je začela od krvi junakov dvignila naša Zmaga na svoj zmagoslavni polet«

misli družba »Dante Alighieri« zopet enkrat, kakor vedno na Dalmacijo in svetli Zadar s trdnim upanjem, ki se v nepremagljivem imenu Dantijevem ne more drugače, kakor edino le uredničiti.«

Škandalozna demonstracija v Zagrebu

V nedeljo popoldne bi se bile morale v Černomeru pri Zagrebu vršiti kosaške dirke na konjih. V svrhu reklame so kubanski kozaki (10 konjenikov in 10 pešev glasbenikov) z rusko trikoloro na čelu stopali po zagrebških ulicah. Nekateri poulični tipti so zastavo smatrali za srbsko in so se seveda takoj začeli razburjati. Treznejšim mešancom je komaj uspelo, da so z ovacijami prevpili budalaste hujskače, ki smatralo, da je v Zagrebu srbska zastava v dobi skupne borbe Srbov, Hrvatov in Slovencev nemogoča.

Na Selski cesti se je napad ponovil v mnogo ostrejšem stilu. Na kozake je začelo padati kamenje in fakinaže je pri tem besno vpila: »Dol s srbsko zastavo, dol z rusko bando! Vi ste nas upostavili na fronti, vaše hlače so rdeče od naše krvi. Zakaj ne nosite rdeče zastave?«

Videti je torej, da so bili med izzivači tudi komunisti. Nekateri kozaki so hoteli reagirati, kar pa je preprečil njihov poveljnik, mladi general Pavličenko, ki je odredil absolutno mirno zadržanje kozakov. Gruča napadalec se je večala in se je kmalu zbralo vsega skupaj kakih 150 ljudi. Neki napadalec je v naletu iztrgal praporčaku zastavo in preden so jo mogli kozaki zopet osvojiti, jo je že uničil plamen.

General Pavličenko je o napadu obvestil policijsko direkcijo, izmed kozakov so bili ranjeni trije, med njimi tudi general Pavličenko, ki mu je kamen prebil roko. Kozaki so se odločili, da takoj zapustijo tako negotovno mesto, kjer jim je bila odvzeta in uničena njihova največja svetinja. Odpotovali so preko Dunaja v Prago in odnesli s seboj nenavadno mučne vtise o slovanskem bratstvu v Zagrebu. Zagrebške novice, med njimi posebno »Riječ«, najostreje obsojajo ta škandalozni napad; označujejo ga kot pojav mračnih vplivov, ki ga je treba najenergičneje zatreti. Pozivajo merodajne hrvatske faktorije, da izdajo najstrožje opozorilo in oster apel vsem, da se tako ne sme sramotiti in onesmočiti prava linija sedanje borbe. Za nobeno ceno se ne more trpeti, da bi se vrnila ona predvojna doba, ko je gospodarila na zagrebških ulicah avstrofilska in odvrtna klika. Pričakovati je, da bodo krivci sežgane ruske zastave čimprej aretirani in eksemplarčno kaznovani.

Nepoštena igra zemljoradnikov

Zagreb, 17. sept. č. V predsedniški sobi Sabora je bilo danes še dosti živahnega. Predsednikoma KDK je referiral večje število poslancev o razpoloženju med narodom. Tako sta tudi poslanca Čelan in Jelašić poročala o položaju v Bosni z ozirom na predstoječe občinske volitve. Pri tej priliki sta podala zanimive informacije o nastopanju zemljoradniških poslancev. Na nekem shodu je zemljoradniški poslanec Čeda Kokanović ostro napadal Svetozarja Pribičevića, kot izdajalca Srbov, borbo KDK proti vladi pa je predstavljaj kot borbo Hrvatov proti Srbov. Novinarjem sta

Naši kraji in ljudje

Čudna „podporna“ akcija za Prekmurje

Mariborski oblastni odbor pošilja kmetom, prizadetim po toči, kot podporo skoro neporabno semensko žito za izredno visoko ceno

Murska Sobota, 17. septembra. V svoji seji od 21. julija t. l. je oblastna skupščina mariborska soglasno sklenila, da se za 25 občin Prekmurja, v katerih je strašna toča začetkom junija popolnoma zbila ves pridelek, izvede podporna akcija na ta način, da se tem občinam omogoči kredit, ki bi ga prebivalstvo odplačalo v 5 letih in dotlej obrestovalo s 6 odst., dočim bi diferenca na obrestih nosila oblastna samouprava. Ta kredit bi služil predvsem za nabavo semenskega zrna — po dotakratnih ugotovitvah potrebno bi ga bilo treba okrog 60 vagonov — in v slučaju potrebe tudi za nabavo živeža.

Domači prekmurjski činitelji so tedaj storili potrebne korake, da bi ta akcija ne prišla na napačno pot, in so nujno svetovali, naj se prepusti preskrbi semenskega zrna, naravno pod nadzorstvom oblastnega odbora, domačinom, ker je v Prekmurju samem v občinah, ki niso bile po toči prizadete, dovolj dobrega, celo prvovrstnega semenskega zrna, prikladnega za Prekmurje. Oblastni odbor je torej imel samo nalogo, da tak kredit omogoči in predložil mu je bil tudi popolnoma realen načrt, kako priti do denarja in kako bi bil kredit varno krit.

Toda oblastni odbor se je na žalost na svojo blamažo in na veliko škodo prekmurjskih kmetov odločil drugače: nakupoval je zrnje sam in ga sedaj pošilja v Mursko Soboto, kamor prihajajo kmetje ponje. Ko so prišli prvi vagoni, je prišlo tudi razočaranje: zrnje slabo, prazno, neočisto, polno plevla, nesposobno za sejatev, objuljeno pa je bilo dvarat triirano zrnje. In kmetje bi morali to zrnje prevzeti po 330 Din pšenico, po 310 Din rž! Drže se za glavo in ne morejo verjeti. Saj se dobi v Prekmurju prvovrstna pšenica po 240 do 260 Din, rž po 220 do 230 Din. Saj je odlična trdka iz Dolnje Lendave oferirala oblastnemu odboru prvovrstno pšenico, postavljeno na katerokoli postajo v Sloveniji, po 280 Din. Vse to je tudi prekmurjskim kmetom znano. Zato se začuden sprašujejo: to naj bo pomoč, podpora?

Ko so prišli prvi vagoni in so razočarani kmetje obupano gledali neporabno semensko zrnje, ki bi ga morali vzeti, so zvedeli, da so gospodje od oblasti zbrani na banketu pri Dobruju. Povodom licencovanja bikov. Vrata dvorane se naenkrat odpro, vstopi kmečka deputacija in ogorčeno kaže gospodom, kakšno seme so dobili kot »podporo« za nezasišano ceno. Gospodje gledajo, priznavajo, da so kmetje opeharjeni, eden celo zavpije: »To je korupcija!« Dva vagona se zavrneta.

KDOR SE NI VIDEL,

si mora še danes ogledati vefilm

TITANIC

(GIGANTSKO MESTO SANJ)

Titaniki Newyorč, orjaško mesto usode, dela človeških rok, raj razkošja, bogastva in sijaja ter kraj največje revščine in bede.

V glavnih vlogah nepozabna

Virgina Valli in George O'Brien

Film, ki zapuša vtis pri slehernem gledalcu. — Vse dosedanje predstave popolnoma razprodane! Nabavite si takoj vstopnice za predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. Telefon 2124. Telefon 2124.

ELITNI KINO MATICA.

Kulturni pregled

Otvoritev dramske sezone 1928/29 v Narodnem gledališču v Ljubljani bo v soboto 22. t. m. Vprizori se v režiji prof. Sesta Shakespeareovo delo Romeo in Julija v prevodu Ivana Cankarja. Predstava se vrši za premijerski abonma. Dnevna blagajna začne poslovati v torek, 18. t. m., začasno v dramskem gledališču.

Nova članica ljubljanske opere, gospa Zinka Vilfan-Kundeva nastopi prvokrat v letošnji sezoni na našem odru v sredo, dne 19. t. m. in sicer v naslovni vlogi Puccinijeve opere Madame Butterfly. Predstava se vrši v dramskem gledališču. Brez dvoma bo izredna akustika tega gledališča mnogo pripomogla k intimni uprizoritvi dela samega kakor zahteva siže sam in značaj Puccinijeve muzike v tem delu. Predstava se vrši izven gled. abonmaja.

Berlinski simfonični orkester, ki koncertira v Ljubljani v petek, dne 21. t. m. v veliki dvorani Uniona, dirigira generalni glasbeni ravnatelj dr. Ernst Kunwald, njen najznamenitejši nemških dirigentov, ki je od leta 1907. do 1912 vodil berlinski simfonični orkester, zatem pa je bil v Cincinnatiju v Ameriki, kjer je vodil po vsem novem svetu znane odlične vsakoletne majške slavnosti, na katerih so izvajali razne oratorije v največjem stilu. Po vojni je bil gost - dirigent raznih velikih simfoničnih

Prišli so nadaljnji vagoni, do 15. tega meseca deset v Mursko Soboto, osem v Pucince. Blago ni skoro nič boljše, na kolodvorih vidiš dan za dnem čudne prizore razburjenja. Neka: teri obupani vzamejo: sejati je treba, skrajni čas je; drugi nočejo in odidejo praznih rok. Martjanci in Strukovci so prevzem popolnoma odklonili, Grinci, Korovci, Zenkovci in mnoge druge občine pa deloma. V soboto, 15. t. m. sta morala biti zopet vrnjena dva vagona po 15 ton Gospodarski zvezi v Ljubljani, ki je tudi prevzela dobavo in kupuje žito baje na Madžarskem.

Kje so krivci tega škandala in te blamaže? V prvi vrsti nosi krivdo oblastni odbor, ki ni hotel poslušati treznih nasvetov in ki je povrh cele akcije poveril namesto starim izkušenim strokovnjakom nekemu mlademu gospodu, ki ga ima v službi, ki pa tudi ni pritegnil k akciji nobenega strokovnjaka. Krivi so pa nedvomno tudi dobavitelji, ki pošiljajo takšno blago. Udarjen je pa ubogi prekmurjski kmet, ki je dobil s točno samo en uredec, s »podporno« akcijo oblastnega odbora pa kar skupaj dva: neopravičljivo visoko ceno in slabo blago. Kaj čudi, če gre glas od ust do ust: »Ni dosti, da nas je pobila toča, sedaj nas še ti pobijajo!«

Pred časom so klerikalni agitatorji iz Murske Sobotne pravili vsakomur, ki je hotel poslušati, da so znali dobiti od države za po toči ponesrečene občine tri milijone dinarja podpore. Seveda se danes kmetje sprašujejo, kje je ta denar. Kam je zginil? Ker če bi bil tu, bi bilo nemogoče, da bi morali kmetje semensko zrnje sploh plačevati, gotovo pa ne po tako ogromnih cenah. Danes ve vsak otrok, da so nas klerikalci zopet grdo potegnili.

In prekmurjski kmetje si bodo to dobro zapomnili. Ni še o stvari spregovorjena zadnja beseda.

Krasen uspeh naših olimpijcev v Zagrebu

Izredno lepa telovadna akademija

Zagreb, 17. septembra. Bila je ta nedelja zopet krasen in slaven praznik naših olimpijcev. Nastop v Zagrebu je naravnost očaral vse gledalce. Pa so naši fantje, spočiti in iztrnjeni od popolnosti, z briljantno izvedbo vseh vaj zares tudi pokazali divne kvalitete, da govori o njih ves Zagreb le v superlativih. Le žal, da je naxajal dež in se nastop ni mogel vršiti pred velikimi množicami občinstva na igrišču Concordije, marveč je prireditelj v zadnjem hipu bila prenešana v veliko telovadnico realne gimnazije, ki pa žal ni več v tako dobrem stanju, kakor je bila še pred leti.

Pod vodstvom dr. Murnika se je ljubljanska ekspedicijska broječa kakih 30 oseb, med njimi 6 mednarodnih tekmovalcev in 16 članic ljubljanskega Sokola, v soboto popoldne pripeljala v Zagreb, kjer so jo na kolodvoru sprejeli predstavniki župe, olimpijskega odbora in zagrebškega Sokola. Nastanili so se naši Sokoli v hotelu »Zlata krona«. V nedeljo popoldne so se trenirali in si nato ogledali Zagreb. Ker je dež prireditev na prostem popolnoma onemogočil, so se začele popoldne že davno pred 15. uro zbirati pred realno gimnazijo velike množice, ki so se kar trle k vhodu in se borile za vstop. V dvorani je bilo žal prostora le za kakih 800 oseb in so premogli morali z obžalovanjem oditi. Prireditvi je prisostvovala zelo odlična publika, med drugim razni predstavniki civilnih in vojaških oblasti, tako pred vsem veliki župan Zrelec in kot zastopnik armijskega generala polkovnik Kuzmanovič.

Točno ob 17. je prikorakala iz oblakičnice na oder olimpijska vrsta, ki so jo tvorili bratje Stukeli, Primožič, Malei, Antosiewicz, Gregorka in Orel. Izostali pa so, žal, Derganc, ki ima poškodovano roko, ter zaradi službenih zadržkov Porenta in Cioti. Nepopolne so bile ovacije, ki jih je občinstvo pridelilo tekmovalcem, posebno se prvaku Stukliju. Celih pet minut je trajal gromovit aplavz in zdelo se je, da bo

orkestror in trenutno dirigira vsa gostovanja berlinskega simfoničnega orkestra po Evropi. V Ljubljani igrajo pod njim Rezer-Mozartove Varijacije, Straussovega Till Eulenspiegla in Čajkovskega V. simfonijo v E-molu. Opozorjamo, da se začne koncert točno ob pol 8. zvečer, predprodaja vstopnic v Maticini knjižarni.

Uspenski umrl. V Leningradu je umrl 83letni Fedor Ivanovič Uspenski, najpomembnejši bizantolog sodobne Rusije. Dobrodelni koncert na Dobrni. Dne 9. t. m. zvečer se je vršil v dobro zasedeni zdraviliški dvorani na Dobrni zanimiv koncert. Sodelovali so: pevski klub »F« iz Maribora, naša mlada pianistka ga. Maria Osterc kot solistinja in spremljevalka tenorista g. notarja Ivo Ašiča iz Maribora. Pevski klub »F« je pet četverpevske Sachsa, Mirka, rusko narodno 12 razbojnikov, Jereba, Vilharja, Adamiča, Marolta, Deva itd. Vse točke so bile podane ubrano, dinamično diferencirano in glasovno enotno odtehtano. Odlikovala sta se solista gg. Zivko in Faganeli. Gospa Maria Osterc je mlada umetnica, ki začenja svojo resno kariero. Podala je Lisztovo »Gozdno šumenje« in »Rajanje škratov črvarstvo, v podrobnosti idealno in muzikalno. Dodati je morala še Chopinovo etudo v F-molu. V gosp. Marti Ostercu tiči izrazit muzikalen talent. Že da-

publika obkolila mednarodne tekmovalce In jih začela objemati. Le počasi je prišel do besede predstojatelj JSS silovasi brat dr. Lazar Car, ki je v imenu JSS izpregovoril prisrčno dobrodošlico. Nato je povzel besedo predsednik olimpijskega odbora dr. Hadži, ki je v lepem nagovoru izročil Stukliju zlato kolajno, ostalim pa bronasto. V imenu zagrebške župe Kralja Petra Svačića je nato br. Raič izročil olimpijcem krasno bronasto plaketo. Bila sta to dva prizora, ki sta navdušenje občinstva stopenjavala uprav do ekstaze. Toda s sokolsko strožnostjo je dr. Murnik po kratki jednatni zahvali odredil pričetek javne telovadbe.

Drugi: Z nenavadno virtuoznostjo so se zaporedno odrezali vsi tekmovalci, naravnost fascinantno pa sta Primožič in Stukeli s svojimi najtežjimi in res elegantno izvedenimi vajami. Občinstvo, ki mu je zastajal dih, je po končanih vajah izbruhnilo v pravecaj tumult navdušenja.

Koni: S svojo visoko stasito postavo je zlasti dominiral br. Gregorka, nato pa sedevale tudi Stukeli, ki je izražal odbočno kolesa z enega konca na drugega, premahe in strige.

Bradja: Specialiteta vseh naših olimpijcev. Naravnost višek popolnosti na tem orodju pa sta pokazala brata Primožič in Antosiewicz, ki je s svojim visokim vznošom na začetku bradlje pobral lavorike.

In končno krogi: Čim se je po kratkem odmoru zopet pojavila vrsta pri tem orodju, so se pomovile ovacije prvaku bratu Stukliju, ki je to seveda dostojno kvitiral

Tragična smrt družinskega očeta-rezervista na železniški progi

Včeraj zjutraj je tržaški brzovlak grozovito razmesaril mizarja Franca Kokalja

Ljubljana, 17. septembra. Ljubljansko prebivalstvo je danes pretresla novica o strašni smrti nekega vojak na železniškem tiru na Viču. Že zgodaj zjutraj se je bliskovito razširila vest, da so našli njegovo truplo ssekano na drobne kosce. Tragična smrt družinskega očeta je med Ljubljančani vzbudila splošno sočustvovanje.

Na kralju nesreče. Okoli pol 6. zjutraj je prihitel na viško stražnico več ljudi, ki so razburjeni pripovedovali, da leži na progi pri prelazu Glinske ulice strašno razmesarjeno truplo. Stražnica je dogodek takoj javila policijskemu ravnanstvu, nato pa zastražila prelaz, kjer se je medtem začelo zbirati čedalje več ljudi. Kmalu po 6. je dospela policijska komisija z revnim nadzornikom g. Podreberskom in zdravnikom dr. Lanajetom, ne dolgo za tem pa vojaška komisija z zdravnikom dr. Ravniharjem in dr. Pucem ter dežurnim narednikom Ključcem. Po natančnejšem ogledu se je doznalo, da je samomor ali zločin izključen ter da se je morala pripetiti nesreča. Ponesrečenca je očito povozil tržaški brzovlak, ki prihaja iz Ljubljano ob 0.25. Dež, ki je padal vso noč, je torej imel dovolj časa, da je izpral krvave sledove. Brzovlak je odrezal ponesrečenca glavo in levo roko. Možgani so bili vsepovsod raztreseni. Kakih 80 korakov naprej je ležala leva noka, nato še dalje grozno razmesarjeno truplo in sicer gornji del života, strahovit torso brez glave, leve roke in obeh nog. Nekoliko naprej so našli še desno nogo.

Pretresljiv prizor. Ko sta komisiji ravno zaključili ogled, je prihitela na progo vsa obkrožna Frančiška Kokaljeva, tobačna delavka, stanujoča na Glincih. Tržaška cesta 15, in prosila stražnika, naj jo pusti naprej, da si ogleda truplo. Stražnik jo je pustil šele na njeno ihteče zatiranje, da je ponesrečenec brkove nien moč. Ko je napravila nekaj korakov po progi in je zagledala telovnik ponesrečenca, je obupno zakričala: »Moj mož je, Jezus, Marija!«

K ubogi ženi, ki se je vila v krčevitem jok, je skočil stražnik in jo odvedel nazaj proti Glincem. Dospeli so vojaški sanitetni voz, nakar so vojaški pobrali posamezne dele trupla in jih na nosilnici prenesli vani. Vdova, ki jih je počakala na Tržaški cesti, jih je za božjo voljo prosila, naj pokonika odpeljejo v mrtvašnico na Vič. Toda, žal, je niso mogli ubogati. Truplo so prepeljali v mrtvašnico vojaške garnizijske bolnice.

Kako se je Kokalji ponesrečil. Mizarški moister France Kokalji, rojen l. 1882. v Klečah pri Ljubljani, je bil v soboto 15. t. m. pokličen na 14-dnevno orožno vajo pri ljubljanskem artiljerijskem polku. Policija je ugotovila, da se je mudil včeraj od 3. do pol 8. zvečer v restavraciji pri Ravniharju v Rožni dolini v druž-

nes nazpolaga z izvrstno tehniko. Še posebej je pokazala svojo muzikalnost pri spremljavi Osterčevih pesmi, ki jih je pel g. notar Ašič. Slednji je bil dobro pri glasu in publika je pozorno poslušala izvajanje. Zanimale so me Osterčeve skladbe »Solnce v zavesah« in »Pesem o devici Peregrinici«, ki sta vneskozi zanimive sodobne vsebinske vrednosti. Na pevca kakor tudi na spremljevalca stavila velike zahteve. Občinstvo je te pesmi sprejelo s simpatijo. Tako je del sporeda ustregel tudi vzgojno informativnemu namenu večera. — Tako povski klub kakor g. notar Ašič sta morala dodajati. Večer je lepo uspel. S-in.

Antona Čehova »Tri sestre« so se igrale zadnje dni na Dunaju, v »Komediji«. Režiral je Robin Robert, vloge treh sester pa so igrale: Frida Schrandova, Vera Spahova in Lotta Mosbacherjeva. Drama je uspeša.

Češki skladatelj Vítěslav Novák je napisal baletno pantomimo v 7 slikah na motiv Čehove novele »Gospodična Mladost«.

Češka filharmonija v Pragi otvori letošnjo sezono s koncertom dne 20. septembra. Dirigiral bo Václav Talich. Na programu so skladbe: Dvořák, »Othello!« Serenada za godalni orkester. Legenda, in Schubertova simfonija v D-duru. Prvi popularni koncert bo v nedeljo dne 23. septembra. Na spored: Delibes: Le Roi l'a dit; Mozart, Järnefeldt in Strauss. 24. sept. bo izreden koncert, na katerem se bodo izvajale Sukove kompozicije (Legenda o mrtvem zmagovalcu. Heditacija na koral Sv. Vavla).

In takoj s vzmikom do razpore pokazal, kaj zna. Izvrstna sta bila tudi Primožič in Antosiewicz, a kajpak tudi ostali so častno rešili svolo nalogo in s krasnimi izvedbami na krogih najlepše izpopolnili celotni efekt orodne telovadbe. A krona vsega telovadnega nastopa je bila nato sledeča južoslovenska telovadna epopeja. Ta eksaktnost in brezhibnost, ki so jo pokazali naši olimpijci v prostih vajah, je bila prava poezija ritma in skladnosti.

Silno simpatično noto so podale prireditvi članice ljubljanskega Sokola, 16 po številu, ki so graciozno izvedle dr. Murnikove rajalne vaje na znano godbo br. Matejovica.

Po končanem nastopu seveda navdušenju ni bilo kraja in so ovacije predvsem veljale kot zahvala voditelju in učitelju dr. Murniku. Bila je splošna sodbja, da kaj takega se Zagreb ni videl in se je izražala največja želja, ki jo povdarjalo tudi zagrebški dnevnik, da se prireditve ob prvi priliki in ugodnem vremenu ponovi na prostem, da bo lahko prisostvovala najširša zagrebška javnost. Med gledalci je bilo zelo mnogo predstavnikov in članov Hrvatskega Sokola, ki so soglasno izražali najlaskavejšo pohvalo, a dr. Bučar je takoj po nastopu čestitil tekmovalcem. Če se spominimo na pokrajinski zlet in sokolski sabor l. 1924. v Zagrebu, moramo z veseljem ugotoviti, da so naši olimpijci s svojim nastopom gladko zabrisali poslednja nasprotja in si učvrstili nesporen sloves in priznanje.

Po malem okrepčilu v varoški pivnici, se je naša ekspedicijska ob pol 18. zopet podala na vlak. Spremljalo jo je mnogo zagrebških Sokolov. Ob prisrčnem slovesu na kolodvoru je bilo do odhoda vlaka slišati en sam pozdrav:

»Zdravo, na skorajšnje svidenje!«

7 Dnih

s počitkom vred je trajalo stvarjenje sveta, torej pomeni število 7 popolnost.

To je dokazano s 7 prednostmi, katere ima

Schicht
Terpentin =
Milo s svojim prednostmi

ka je bil soglasno izvoljen prof. dr. Vladimír Koroševski, ki je v daljšem pozdravnem govoru pojasnil svroh kongresa, spominjajoč se pri tem oih ruskih učenjakov, ki so ostali v Rusiji, v sovjetski ječi. Govorili so še minister prosvete Milan Grol, delegat Srpske akademije znanosti prof. dr. Perić in še več drugih, nakar je bila slavnostna seja zaključena. Včeraj se je pričelo delo v odsekih. Ogromna dvorana nove univerze je bila polna poslušalcev. Navzoča je bila elita beogradskega intelektualnega sveta.

Stavka jeseniških žičarjev končana

Jesenice, 17. septembra. V soboto popoldne je imelo delavstvo KID pri »Jelenu« na Savi šod zaradi stavke. Zborovanja je se udeležilo uprav ogromno število delavstva iz tovarov KID na Savi, Javorniku in Dobrni.

Predsedoval je g. Martin Jeran, govorili pa so zastopniki delavstva, predvsem ravnatelj Delavskih zbornice g. Josip Kopač ter tajnik SMRJ g. Urankar iz Ljubljane in končno glavni zaupnik delavstva pri KID na Jesenicah g. Jurij Jeran. Po dolgotrajni debati je padla odločitev, da pričnejo žičarji danes, v ponedeljek, zopet z delom, to pa s pridržkom, da podjetje tekom osmih dni razčisti zadevo s paznikom Kalanom v smislu delavskih zahtev. Posebna deputacija delavskih zastopnikov je se nato podala k generalnemu ravnatelju gosp. Nootu, ki je obljubil, da bo delavskim zahtevam ugodil.

Kakor smo danes doznali, je ravnateljstvo KID vzelo na znanje resolucijo žičarjev in izjavilo, da bo preiskavo pritožb proti pazniku Kalanu izvršilo po možnosti še danes. Revizijo akordnega sistema v žičarni bo podjetje izvršilo čimprej. Podjetje je vzelo na znanje izjavo žičarjev, da njihov nastop ni imel nobenega političnega ozadja in se tudi podjetju v tem pogledu ničesar ne more očitati. Podjetje ne bo izvajalo nobenih posledic proti nobenemu delavcu ne v obratu ne drugim potom zaradi spora, ki je s tem poravnal.

Strašna zver v ljubljanskem kinematografu

Ljubljana, 17. septembra. Lov na polhe je med Slovenci zelo priljubljen. Že naši pradedje so ga gojili, kar priča stari kranjski zgodovinar Valvazar in svojih knjigah s pripovedkami o podganam podobnih, a vendar zelo okusnih živalicah, ki jih pase sam dolgoropi hudič. Ker se polhi najbolj množijo v tistih letih, kadar bogato obrodi žir, so se tudi v letošnji pomladi preselili polharji, ko je buvek tako bujno cvetela, kakor le redko kako leto, ra prijetne jesenske noči. V njihovo razočaranje pa je huda suša bila kriva, da je žir odpadel, še preden je dozorel. In ker ni bilo žira, tudi ni bilo polhov.

Da pa lov na polhe ne pride iz mode, je poskrbel neki navihaneec, da se je vršil v kinematografu v Ljubljani. Ker naši filmski operaterji se niso prišli do tega, da bi lov na polhe spravili na platno, marveč so fotografirali šele kajke lovce, ki bodo po vsem svetu zasloveli bolj kakor pravi indijski fakirji, se je predstava lova na polhe odigrala resnično tako-le:

Ko je bila v nedeljo zvečer v Kino Matic predstava in je bila dvorana zopet razsvetljena, je nastal silen vršič. »Podgana, podgana!« je zavrsalo med publiko in obstali so celo tisti, ki so bili že pri izhodu. Vse oči so bile uprte v živalico, ki se je prebajala po prizidku dvorane, pod ložami pravega nadstropja. »Ni podgana, mlada veve-rica je!« so ugovarjali drugi. Medtem pa se je pričel lov. S palicami, težniki in podobnimi predmeti so pričeli preganjati to čudno, za kinematograf neobičajno prikazen. Celo sablja se je zableskela nad preplašeno živalico. Ali vse zaman, dolgo je niso mogli pogoditi. Veselje in razburjenje je narasčalo, dokler se posebno spretne mu lovci ni posrečilo živalico prisiliti, da je skočila z obunim skokom z več metrov visokega obzidja med množico.

Kakor bi treščil krovolčni lev med publiko, tako so zavili. Ona dama, ki si jo je izbrala živalico za žrtev in ji nehotne preplašena obsedela na vratu, pa je skoraj odmelela. Nastala je nevarna gneča in le srečnemu naključju se je bilo zavaliti, da jih niso poleptali več, kakor samo krovoločni žival, v kateri so prirodolovci in posetniki ljubljanskega ZOA na vselejmu spoznali ubogo paro — polha. ... Ta nesrečni mali kosmatinec je torej nudil Ljubljančanom mnogo strahu in še več napetih prizorov kakor cirkus, kjer so drži krotilec neustrašno stopali med razjarjenimi tigri in levi. Tisti pa, ki je polhu pripomogel do poseta kinematografa in je tudi kriv moritve, jo je pravdašče neznano kam odkuril in ga menda celo oko pravice ne bo moglo izslediti.

Kongres ruskih učenjakov v Beogradu

V nedeljo popoldne je bila v Beogradu otvorena slavnostna seja IV. kongresa ruskih učenjakov v emigraciji. Seje se je udeležilo 64 učenjakov iz vseh krajev Evrope. Seji je predsedoval prof. dr. Vladimir Korenčevski, bivši profesor vojnih medicinskih znanosti v Petrogradu; navzoči so bili med drugimi: predsednik zveze ruskih učenjakov v emigraciji in profesor politeh-nike v Pragi dr. Aleksander Lamsakov, član ruske akademije dr. Peter Struve, profesor Pasteurjevke zavoda v Parizu dr. Sergej Mesalnikov, prof. univerze v Kovnu Pavel Gronski, profesor na Karlovi univerzi v Pragi dr. Aleksander Kiese-wetter, književni historik dr. Sergij Svatikov in drugi.

Kongres je otvoril rektor beogradske univerze dr. Čeda Mitrovič. Za predsedni-

Domače vesti

* Veliki župan dr. Vodopivec v Beogradu. Veliki župan dr. Fran Vodopivec je po službenih poslih odpotoval v Beograd, zato odpuščen sprejemni strank do sobote, 22. t. m.

* Imenovanje novih učiteljev. Po vestih iz Beograda je ministristvo prosvete imenovalo v zadnjih dneh večje število novih učiteljev, ki so letos dovršili učiteljske. Vsi letošnji absolventi, izjemni oni, ki so želeli namestiti samo v gotovih krajih, kjer pa ni bilo izpraznjenih učiteljskih mest.

* Imenovanja na naših univerzah. Kontraktualni profesor filozofske fakultete v Zagrebu dr. Nikola Pušin je imenovan za rednega profesorja na tehiški fakulteti beografske univerze. Nadalje sta imenovana profesor na gozdarski fakulteti zagrebske univerze dr. Vladimir Škorić za rednega profesorja omenjene fakultete, pristav zagrebske oblasti dr. Ivo Krbek pa za docenta na juridični fakulteti zagrebske univerze.

* Novi slušatelji v šole vojne akademije. V višjo šolo vojne akademije so sprejeti med drugimi: inženjerski kapetan 2. razreda Dragotin Gabršček, artiljerijski poročnik Maksimilijan Makovec in artiljerijski podporočnik Zdravko Seručar.

* Komisija za ureditev politične uprave. V komisijo za ureditev politične uprave so med drugimi imenovani: za predsednika komisije dr. Oskar Pirkmajer, načelnik komisije dr. Oskar Pirkmajer, načelnik komisije za notranje zadeve, ter državna ministrstva dr. Stefan Sagadin in Ivan Škarja.

* Veliki zbor KDK v Žalcu se bo vršil 14. oktobra popoldne. Govorila bosta ob predsednika koalicije gg. Svetozar Pribežević in dr. Maček poleg mnogih drugih narodnih poslancev KDK. Tabor v Žalcu bo močnega manifestacija kmečke demokracije ne le Savinjske doline, marveč vsega južnega dela mariborske oblasti.

* Premestitve v finančni kontrol. Z odlokom državnega podtajnika v finančnem ministristvu so po službeni potrebi premestili: podinspektor finančne kontrole Josip Erjavac iz Dolnje Lendave k okrajni upravi finančne kontrole v Ljubljani; podinspektor Fran Gomerčič iz Zagreba k okrajni upravi finančne kontrole v Kranju; komisar finančne kontrole Ivan Pažon iz Maribora k okrajni upravi v Krškem in komisar v oddelku finančne kontrole v Mariboru k okrajni upravi finančne kontrole istotam.

* Ameriški izletniki na povratku. V soboto zvečer je zopet odpotovalo iz Ljubljane 35 ameriških Slovencev, ki so prebili letošnje poletje na obisku pri svojih v stari domovini. Vkrkali se bodo jutri v Le Havre na glasoviti brzoparnik »le de France« (otok Francije) francoske paroplovne družbe »Cie. Gie Transatlantique«. Odšli so polni najlepših spominov na rodno zemljo. Srečno pot in na ponovno svidenje!

* Prepovedani inozemski brošuri. Brošura Alfreda Rapoport »Au pays des martyrs«, ki je izšla v francoskem jeziku v Parizu in brošura »A kapitalismus Hayatlas«, ki je izšla v madžarskem jeziku v Budimpešti, sta v naši kraljevini prepovedani.

* Razpis natečaja. Razpisuje se služba pogodbenega poštarja pri pošti Ivanjci (III-2) in pri pošti Donja Dubrava (Izven zreda). Prošnje s prilogi naj se vložijo na pošto ravateljstvo v Ljubljani do 30. t. m. Izpraznjeno je tudi mesto starešine pri pošti v Medvodah.

* Himen. Včeraj sta se v Sevnici poročila g. dr. M. Porekar, zdravnik v Ljutomeru in gđ. Justa Doklerjeva, učiteljica, hčerka ugledne narodne rodbine višjega sodnega oficijala, g. Antona Doklerja. Novoporočencema obilo sreče!

* Prosvetno delo visokošolcev v Južni Srbiji. Iz vrst akademikov smo prejeli: Vselej, kadar govorimo o južnih krajih naše države, poudarjamo potrebo sistematičnega prosvetnega dela. Le premalo pa se zavedamo, da k temu ni poklicana samo država, temveč mi vsi, kadar imamo možnost tozadevno kaj storiti. Razveseljuje je, da so se zagnali vsaj naši visokošolci. Podporno društvo študentov beograjske univerze je v poletnih mesecih organiziralo veliko počitniško kolonijo ob Ohridskem jezeru. Bivanje visokošolcev v Ohridu, kamor so prišli utrditi svoje zdravje in se navzhit pokrajinske lepote, je nad vse ugodno vplivalo na tamošnje prebivalstvo, s katerim so navezali vespovsod tesne stike. Študentje so priredili v vseh večjih vaseh bližnje in daljne okolice Ohrida izobraževalne tečaje. Predsednik kolonije g. Djordje Mirković je predaval o pogojih napredka v poljedelstvu, g. Grdžić o živinoreji, g. Babeljić o posledicah alkoholizma, g. Lakić o spolnih boleznih, g. Bratulić o malariji in jetiki. Da so pri tem poživljali delu res lepo uspeli, so študentje v veliki meri dolžni zahvalno sreskemu poglavarju v Ohridu g. Slobodanu Petroviću, ki jim je šel v vsakem pogledu na roko. Naj mimo grede še omenim, da so beograjski visokošolci nad vse ljubeznivo sprejeli svoje ljubljanske tovariše, ki so bili na potu skozi Ohrid.

* Letalske vožnje na progi Zagreb-Beograd ustavljene. Kakor izjavlja direktor Družbe za zračni promet, Tadija Sondermayer, bo zračni promet na progi Zagreb-Beograd dne 5. oktobra ustavljen. Vlada je za tekoče leto dovolila subvencijo v znesku 400.000 Din za 400 poletov. 400 poletov bo absolutirani dne 5. oktobra. Ker ni upanja na nadaljnjo subvencijo tekom letošnjega leta, je družba prisiljena, da promet začasno ustavi. Promet bo zopet odprt dne 15. februarja 1929. Upati je, da bo prihodnje leto dovoljena subvencija za celoletni promet.

* Tragična smrt ruskega književnika Markova. V soboto zvečer se je v Črnomerku pri Zagrebu pripetila težka nesreča, ki je zahtevala življenje ruskega emigranta

književnika Valerija Markova. Markov, ki je bival v Samoboru, se je, kakor običajno, vračal zvečer iz Zagreba. Na postajališču Črnomerac je za trenutek zapustil vlak. Ko se je vlak začel pomikati, je Markov skočil na vagon, pri tem pa mu je spodrsnilo in prišel je pod kolesa, ki so ga grozovito razmesarila. Glava mu je bila odtrgana. Samomor je izključen. Pokojni Markov je bil svojedobno sodnik uglednih moskovskih listov. Kot emigrant se je perfektno naučil hrvatskega jezika ter je uspešno deloval kot publicist.

* Orožnik, ki ne spada v naše kraje. K dopisu v »Jutro« št. 212, nanašajočem se na »orožnika, ki ne spada v naše kraje« smo prejeli še naslednje podatke: Bivši komandir orožniške postaje v Babinem polju, ki je hotel v Starem trgu na gasilski veselici igrati vlogo bandita Puniše Račića, ima v Sloveniji že dokaj pestro preteklost. Pred par leti je bil kot komandir začasnorožniške postaje na Rakeku, torej v službi pri obmejnem komisariatu. S svojim rabijskim postopanjem je kajpak zelo povzdignil pri tujcih ugled države in orožništva. S podrejenimi orožniki, ki so bili ob tistem času sami mladi in zares sposobni za obmejno in kontrolno službo na vlakih, je ravnal naravnost zverinsko in je rovaril toliko časa, da jih je nekaj »izteral« iz službe. S pomočjo nekega njegovega zaščitnika in na podlagi njegovih lažnivih obtožb je bil kaznovan vsak orožnik, če je le kratek čas služil pri njem. Mož je vžival pri nekaterih gospodih veliko zaupanje. Dokler ga niso pravilno spoznali, so njemu verjeli vse, a dokazovanja podrejenih so bila »neumestna in lažna«. Po njegovi nevenljivi službi je nekaj mladih, vestnih in priljubljenih orožnikov moralo v Makedonijo, kamor bi on sam najbolj spadal. Nu, končno se je tudi pri njem obistnil stari pregovor: »Kdor drugim jamo koplje...«

* Komisarji za ureditev politične uprave. V komisijo za ureditev politične uprave so med drugimi imenovani: za predsednika komisije dr. Oskar Pirkmajer, načelnik komisije dr. Oskar Pirkmajer, načelnik komisije za notranje zadeve, ter državna ministrstva dr. Stefan Sagadin in Ivan Škarja.

* Veliki zbor KDK v Žalcu se bo vršil 14. oktobra popoldne. Govorila bosta ob predsednika koalicije gg. Svetozar Pribežević in dr. Maček poleg mnogih drugih narodnih poslancev KDK. Tabor v Žalcu bo močnega manifestacija kmečke demokracije ne le Savinjske doline, marveč vsega južnega dela mariborske oblasti.

* Premestitve v finančni kontrol. Z odlokom državnega podtajnika v finančnem ministristvu so po službeni potrebi premestili: podinspektor finančne kontrole Josip Erjavac iz Dolnje Lendave k okrajni upravi finančne kontrole v Ljubljani; podinspektor Fran Gomerčič iz Zagreba k okrajni upravi finančne kontrole v Kranju; komisar finančne kontrole Ivan Pažon iz Maribora k okrajni upravi v Krškem in komisar v oddelku finančne kontrole v Mariboru k okrajni upravi finančne kontrole istotam.

* Ameriški izletniki na povratku. V soboto zvečer je zopet odpotovalo iz Ljubljane 35 ameriških Slovencev, ki so prebili letošnje poletje na obisku pri svojih v stari domovini. Vkrkali se bodo jutri v Le Havre na glasoviti brzoparnik »le de France« (otok Francije) francoske paroplovne družbe »Cie. Gie Transatlantique«. Odšli so polni najlepših spominov na rodno zemljo. Srečno pot in na ponovno svidenje!

* Prepovedani inozemski brošuri. Brošura Alfreda Rapoport »Au pays des martyrs«, ki je izšla v francoskem jeziku v Parizu in brošura »A kapitalismus Hayatlas«, ki je izšla v madžarskem jeziku v Budimpešti, sta v naši kraljevini prepovedani.

* Razpis natečaja. Razpisuje se služba pogodbenega poštarja pri pošti Ivanjci (III-2) in pri pošti Donja Dubrava (Izven zreda). Prošnje s prilogi naj se vložijo na pošto ravateljstvo v Ljubljani do 30. t. m. Izpraznjeno je tudi mesto starešine pri pošti v Medvodah.

* Himen. Včeraj sta se v Sevnici poročila g. dr. M. Porekar, zdravnik v Ljutomeru in gđ. Justa Doklerjeva, učiteljica, hčerka ugledne narodne rodbine višjega sodnega oficijala, g. Antona Doklerja. Novoporočencema obilo sreče!

* Prosvetno delo visokošolcev v Južni Srbiji. Iz vrst akademikov smo prejeli: Vselej, kadar govorimo o južnih krajih naše države, poudarjamo potrebo sistematičnega prosvetnega dela. Le premalo pa se zavedamo, da k temu ni poklicana samo država, temveč mi vsi, kadar imamo možnost tozadevno kaj storiti. Razveseljuje je, da so se zagnali vsaj naši visokošolci. Podporno društvo študentov beograjske univerze je v poletnih mesecih organiziralo veliko počitniško kolonijo ob Ohridskem jezeru. Bivanje visokošolcev v Ohridu, kamor so prišli utrditi svoje zdravje in se navzhit pokrajinske lepote, je nad vse ugodno vplivalo na tamošnje prebivalstvo, s katerim so navezali vespovsod tesne stike. Študentje so priredili v vseh večjih vaseh bližnje in daljne okolice Ohrida izobraževalne tečaje. Predsednik kolonije g. Djordje Mirković je predaval o pogojih napredka v poljedelstvu, g. Grdžić o živinoreji, g. Babeljić o posledicah alkoholizma, g. Lakić o spolnih boleznih, g. Bratulić o malariji in jetiki. Da so pri tem poživljali delu res lepo uspeli, so študentje v veliki meri dolžni zahvalno sreskemu poglavarju v Ohridu g. Slobodanu Petroviću, ki jim je šel v vsakem pogledu na roko. Naj mimo grede še omenim, da so beograjski visokošolci nad vse ljubeznivo sprejeli svoje ljubljanske tovariše, ki so bili na potu skozi Ohrid.

* Letalske vožnje na progi Zagreb-Beograd ustavljene. Kakor izjavlja direktor Družbe za zračni promet, Tadija Sondermayer, bo zračni promet na progi Zagreb-Beograd dne 5. oktobra ustavljen. Vlada je za tekoče leto dovolila subvencijo v znesku 400.000 Din za 400 poletov. 400 poletov bo absolutirani dne 5. oktobra. Ker ni upanja na nadaljnjo subvencijo tekom letošnjega leta, je družba prisiljena, da promet začasno ustavi. Promet bo zopet odprt dne 15. februarja 1929. Upati je, da bo prihodnje leto dovoljena subvencija za celoletni promet.

* Tragična smrt ruskega književnika Markova. V soboto zvečer se je v Črnomerku pri Zagrebu pripetila težka nesreča, ki je zahtevala življenje ruskega emigranta

poleg zraka in svetlobe pobrigamo se za hrano, ki je bogata na hranilnih solih, kakor tudi za razumno utrjevanje telesa, tedaj se moremo nadejati, da nam bo dete zimo srečno prebrlo. Dr. Hip. 1627

* Pri slabokrvnosti, šušljanju, bledolčnosti, zatečenju zlezah, lišaju in izpuščaju kože, posreduje prirodna grenčica »Franz-Josef« urejeno prebavo. Odlični zdravilniki so se prepričali, da je grenčica »Franz-Josef« zelo priporočljiva za slabotne otroke. Dobri se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

NOGAV.CE kupite

v Tovarniški zalogi nogavic in pletenin Ljubljana Miklošičeva cesta št. 14 nasproti hotela Union 178

* Veselje staršev je svetilka Aladdin, ki s svojo čudovito svetlobo omogoča, da se otroci lahko učijo pri solnični razsvetljavi in da si ne kvarijo oči. Te svetilke uvaža v promet Barzel, d. d., Subotica. 1628

* Vedno najnoveše dunajske bluze, krasne otroške obleke, Kristoflič-Bučar, Stari trg.

* Obleke kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Djački kalendar 1928-29., bogato opremljen, lepe vsebine, razpisuje veliko nagradno tekmovanje v vrednosti nad 50.000 Din.

Najcenejši nakup vseh šolskih potrebščin in šolskih knjig

M. TIČAR, Ljubljana

Iz Ljubljane

u— Sobotni prijateljski sestanek prvih maturantov idrijske realke iz leta 1908. je potekel v prav veseljem, prisrčnem razpoloženju. Udeležilo se ga je precej takratnih maturantov in drugih dijakov prve slovenske realke z gg. profesorji zavoda. G. Nace Banko je poskrbel za okusno večerjo iz izvrstno kapljico, ga. Prelovčeva pa je udeležencem pripravila lepo število idrijskih žlikrofov. Poleg govorov in pripovedovanj idrijskih anekdot so prepevali pevci Ljubljanskega Zvona in še pozno v noči je bila ločitev udeležencev sestanka težka in izrazila so željo, da se kmalu zopet snidejo. Ustanovitelji idrijske realke g. Dragotin Lapajnetu v Zireh so poslali brzojavno svoje hvaležne pozdrave.

u— Ljubljanski skavti v stiski. Organizacija skavtov (izvidnikov in planin) v Ljubljani je začela v hude stiske. Večina čet je danes na cesti, brez strehe. To najidealnejše društvo, ki je po vsem svetu tako priljubljeno, ki se neguje v najbolj kulturnih državah sveta kakor punčica očesa, živi v Ljubljani življenje pastorka. Vsakomur priteče rado na pomoč, vsakomur rado pomaga in dela dobro, a tiho, brez krika in vika. Ko pa si zaželi vsaj strehe, da bi moglo dostojno vzgajati svoje članstvo, ga postavi pod kap. Člani ljubljanskega stega, ki šteje do 200 izvidnikov in planin, so skoraj izključno srednješolci in akademiki sama idealna mladina, vneta za vse lepo in dobro. Državne oblasti Anglije in USA so posvetile skavtski organizaciji, ki šteje tam milijone članov, med njimi vodilne državnike, vso ljubezen in pozornost. Te države se informirajo, kako uspeva ta organizacija pri nas, a od tod se čuje le jadikovanje, tokrat posebno iz bele Ljubljane. Angleži in Američani vedo, da so tisoči njihovih skavtov prešli svojo kri za našo stvar na raznoterih bojiščih v svetovni vojni. Naj ne postane madež omalovaževanja skavtizma na ljubljancih prevelik. Zato kličemo vsem, ki imajo kaj srca za dobro vzgojo mladine, in ki morejo naj zastoj ali za malo ceno odstopijo kak primeren prostor v sredini ali vsaj ne predaleč od sredine mesta stegu skavtov v Ljubljani. Event. ponudbe je nasloviti na Stg skavtov v Ljubljani, Poštni predaj 178.

u— Še enkrat nedeljski pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah. Na tozadevno notico se je oglasil g. J. B. Nihče, kdor pozna povojni obrtni naraščaj v mestih, ne bo trdil, da vajencev vzgoja ne kaže velikih pomankljivosti, zato pa mora dober in vesten učitelj na o-n šoli tudi v tem pogledu vršiti veliko delo, ako hoče biti kos svoji težki nalogi. Dober pedagog pa tudi ne sme pozabiti, da gre mlademu človeku poleg dela tudi nekaj razvedrila. Odgovor naj bo vajenec pri nedeljskem pouku »bolj čil kakor med tednom«, ko je vendar znano, da se ga baš ob sobotah najbolj vprega v delo! Da omenjamo samo mnoge krojačice, ki morajo ostati ta dan dostikrat do pozne nočne ure v ateljeju. Kako naj bo potem taka neprespana sirota »čila« pri nedeljskem pouku! Ponovno pribijam neovzdržno dejstvo, da je nedeljski pouk za vajence in vajenke težka žrtev, da stoji v diametralnem nasprotju z velikimi besedami o ljudski higijeni in da ga zato velja za vsako ceno odpraviti. Dajte tudi obrtnemu naraščaju pristoječo nedeljo, ki mu gre po vseh božjih in človeških pravicah! — V. M.

u— Občni zbor pomočnega zbora gromilja trgovcev v Ljubljani. Prejeli smo: Člani navedenega zbora so prejeli vabilja za občni zbor, toda začetje je bilo, kako je mogoče, da se najavlja začetek ob 7. uri zvečer, ko vendar gospodje dobro vedo, da je ob tej uri večina trg. nameštencev že zaposlena v trgovinah. To vprašanje stavi meročajnim gospodom, ki naj razmislijo o tem, kako naj bo trgovskim nameštencem omogočeno, da se pravočasno udeležijo sklicanega občnega zbora. Ne vemo pa ne, je li to dober ali slab namen. — Prizadeti trg. nameštenci. 111b

Salve smeha sta izgubila naša stara znanca

Pat in Patachon

v svojih najnovejših vlogah kot občinska svetnika, delničarja, veleindustrijalca, dolarska magnata, skratka: kot zastopnika visokih denarnih krogov.

Zato mora vsakdo, ki želi smeha, smeha in smeha ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri v KINO IDEAL.

u— Vošnjakova ulica je gotovo ena najbolj prometnih ulic v Ljubljani, saj jo pasirajo večji del prebivalstva Šiške in potniki na državni kolodvor. Vendar pa je v najslabšem stanju. Odkar so bila izvršena kanalizacijska dela v tej ulici, se človek skoro do gležnjev udira v blato. Prosimo magistrat, da vsaj da ostrgati blato, ako je že ne da posuti s peskom.

u— Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi na mesečno zborovanje dne 20. septembra 1928. Predaval bo mestni fizik g. dr. M. Rus: Higijenska organizacija stolnega mesta Ljubljane. Sestanek ob 5. uri popoldne v mestni klavnic, Poljanska cesta. Po predavanju se bo vršil ogled nove klavnice, na kar se posebej opozarjajo gg. zdravniki, tudi nečlani društva, da ne zamude ugodne prilike in si ogledajo tudi v higijenskem oziru najmodernejšo klavnico. 1632

u— Kalvarija, Zveza slov. vojakov Ljubljana-Moste obvešča cenj. občinstvo, da je bila bojna igra »Kalvarija« zaradi neugodnega vremena preložena. Dan zapetne vprizoritve bomo pravočasno objavili. Kupljene vstopnice shranite. Odbor. 1631

u— Sestanek gostilničarjev in kavarnarjev. Zaradi pomovnega nastopa za odpravo nočnih davčnin na goste v gostilnah in kavarnah sklicuje načelstvo shod za danes ob 3. popoldne v gostilniških prostorih g. Kavčiča na Privozu. Obenem se bo obravnavalo o cenah prehrane v gostilnah, ki jih bo nato magistrat uradno objavil. V nekaterih vabilih je bila ura sestanka pomotoma označena za 13. namesto ob 15. 1629

u— Plesna šola Trgovskega društva »Merkur«. Ker namerava trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani pri zadostnem odzivu prirediti v času od 1. oktobra do 31. decembra t. l. plesno šolo, se p. n. interesi naprošajo, da se tozadevno blagovolijo čimprej zglasti v društveni pisarni Gradišče 17-I. Plesni učitelj in dvorana na razpolago. 1630

u— Policijska kronika! Od nedelje na ponedeljek so bile izvršene naslednje aretacije: 1 zaradi telesne poškodbe, 3 ženske in 2 moška zaradi vlačugarstva, 1 zaradi zasledovanja v policijskem dnevniku, 3 zaradi tatvine, 1 zaradi prepovedanega povratka. Policiji so bile prijavljene: 3 tatvine, 1 goljufija, 1 telesna poškodba, 1 pasji ugriz, 2 pretepa, 2 kaljenja nočnega miru, 1 izgrede v javnem lokalu, 1 nedostojno vedenje, 1 nezgoda v tovarni, 1 prekoračenje policijske ure, 1 prestopke radi prodaje premoga na drobno, 1 najdba krave neznanega lastnika, 1 nepostavno prenočevanje tujece, 1 najdba lepakov komunistične propagande, 21 poročil zaradi kršenja naredb o zapiranjih poslovnih lokalo, 6 poročil zaradi kršenja avtomobilskih predpisov in 14 poročil kršenja cestno-policijskega reda.

u— Darilo. G. Josip Tomšič je namesto cvetja na krsto blagopokojnega direktorja dr. Karla Savnika daroval za revne otroke v zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece znesek 100 Din.

u— Pouk jezikov francoščine, angleščine, italijanščine, nemščine, srbohrvaščine po Berlitzovi metodi za posameznike in v manjših skupinah. Vpisovanje in poljsnala Beethovnova ulica 7, pritičje od 6. do pol 7. zvečer. — S. J. Jeras, prof.

u— Christofov zavod, Domobranska 7., vpisuje vsak dan, toda le še tekoči mesec. Pouk prične 1. oktobra. 1630

u— Dobroznana delkatesa Janez priporoča fino sveže čajno maslo. Židovska ul. 195

Iz Maribora

u— Promet borze dela. V minulem tednu je bilo na novo prijavljenih 134 moških in 118 ženskih brezposelnih delovnih moči. Na razpolago pa je bilo 161 službenih mest in se je po posredovanju borze dela zaposlilo 97 moških in 66 ženskih delovnih moči. 38 delavcev je odpotovalo za zasluzkom iz Maribora. Od novega leta sem je iskalo dela 5.954 delovnih moči in je bilo na razpolago samo za 3.269 delavcev obeh spolov dela in zasluzka.

u— Samorinjski pouk. Včeraj okrog popoldneva se je hotel v svojem stanovanju v Slovenski ulici obesiti brezposelni šofer Rudolf B. Samorinjski nakano so mu še pravočasno preprečili sestanovaleci, ki so poklicali rešilno postajo. Rešilna postaja je nesrečnik z umetnim dihanjem zopet obudila k življenju ter ga odpeljala v bolnico. V smrt ga je gotovo gnala skrb za vsakdanji kruh in si je nesrečni šofer že dvakrat skušal vzeti življenje.

Iz Celja

u— Priprave za žalsko manifestacijo KDK. V smislu sklepa izvršnega odbora KDK v Zagrebu, da se bo vršil 14. oktobra v Žalcu velik ljudski tabor, je imel pripravljani odbor KDK v soboto zvečer v Žalcu svojo sejo, na kateri so se izvršili važni sklepi o prvih priprava za ta manifestacijski shod.

u— Smrtina kosa. 17. t. m. sta umrli v javni bolnici 15 letni Franc But, posestnikov sin iz okolice Rogaske Slatine in N. Wiesberger, 62 letni kovač pri tvrdki Westen v Gaberju pri Celju.

u— 20 letnica septembarskih dogodkov. Sokolsko društvo priredi skupno z obema podružnicama CMD in s sodelovanjem CPD »Ojčke« v četrtek, 20. septembra, na dan 20. letnice septembarskih dogodkov, v mali dvorani celjskega doma spominski večer. Bratje in sestre, spominjati se hočemo ta večer svojega velikega trpljenja pod avstrijskim jarmom, v spomin si hočemo priklatic grozodejstva, ki so jih počele posebnost na dan 20. septembra 1908. nemške družali med Slovenci v Ptuj, Mariboru, Celju in posebno še v Ljubljani, kjer sta padli nedolžni žrtvi Lunder in Adamič. Naj ne manjka nobenega celjskega Slovenca na spominskem večeru! Pridite do poslednjega vsi, ki ste bili očividci dogodkov v Celju. Članstvo celjskega Sokola mora biti polnoštevilno udeleženo. Začetek ob 20. uri. Po oficijelnem delu prireditve bo prijateljski setanek.

Iz Litije

u— Razne litijske zadeve. Vse se spremeni, ne nekaj je pri nas večno: popravljanje našega mostu. Komaj ga popravijo na enem koncu, že mu je treba popravil na drugem. Ogromen promet gre preko njega, stara lesena skatla se pa učka, da imaš na njem brezpalen »ringelšpil« in si v nevarnosti da te prime morsk bolezen. Pred dnevi, ko je šla kolona voz mimo, se je pisec teh vrst rešil te hude bolezni le z begom. — V poletnem času niso mirovali naši hišni posestniki. Kako lično znanost so dobile nekatere hiše! Pa bi bilo res preveč naštevati, ko bi se spravil nad vse podjete hišne gospodarje. Pri kolodvoru je hotel »Pošta« dobil novo lice in troatar z rožami ovijalkami. Stribarjevi v resnici zaslužio pohvalo, ker gledajo na okras svoje domačije. Vrt pred mostom in njegova lična ureditev zasluži vse priznanje. Na litijski strani mostu ureja apotekar g. Brili vrt, ki bo pravcati mal park. Tudi litijski šolski odbor skrbi lepo za šolo, da je vreden vse pohvale. — Zaradi napredujoče industrije stalno narašča število otrok in šolski odbor bo moral posvetiti pažnjo razširjenju šole, kjer naj bodo tudi stanovanja za učitelje. — Po vrnitvi litijskih Sokolov iz Skoplja se bo povrnilo živahno društveno življenje v Sokolski dom. Litija bo šla lahko mirno v boj proti dolgočasnim jesenskim in zimskim večerom.

Iz Kranja

u— Obrtno gibanje. Jože Potočni ml. je otvoril v Majdičevi hiši »Pri pušavni« lastno specialno čevljarstvo delavnico in prodajalno.

u— Poštna vožnja. Pri ponovni javni licitaciji je dobil pošto vožnjo Kranj kolodvor — pošta in Kranj — Kokra dosežanji zakupnik g. Leopold Lenardič.

u— Številke Dijaške kuhinje. Tukajšnja Dijaška kuhinja je izdala tiskano poročilo o svojem delu v preteklem šolskem letu, iz katerega posnemamo: hrano je dobivalo 46 revnih in pridnih gimnazijcev in učencev pušarske šole. Izdanih je bilo 10.136 kosil, 8.222 večerj ter 10.119 hlebov kruha v skupni vrednosti 67.288,50 Din, torej dvakrat več kakor v letu 1925-26. Dohodki so znašali 66.613,10 Din, od teh darovi iz Kranja v iznosu skoro 20.000 dinarjev. Odbor oskrbuje tudi »Petrov sklad za Dijaški dom«, ki znaša sedaj skoro 105.000 Din. Vprašanje Dijaškega doma, ki bi dal streho dijaški kuhinji in stanovanja dijakom, postaja vedno bolj pereče. Z njim bi se brez dvoma močno dvignil ugled tukajšnje gimnazije in pripomogel k znatnejšemu dotoku dijakov.

u— Krasen uspeh gasilske tombole. Preteklo nedeljo je priredilo kranjsko gasilsko društvo običajno vsakoletno tombolo. Letošnji dobitki v skupni vrednosti okrog 50.000 Din, ki so bili že dva tedna razstavljeni v posebnem paviljonu na Glavnem trgu, so vzbudili največjo pozornost. Na prostoranem Glavnem trgu se je nabrala tako ogromna množica ljudi, kakršne še ni videlo mesto nikdar razven o priliki odkritja spomenika kralju Petru. Množico so cenili na 5000. Ljudje so prihajali na tombolo od Medvoda pa do Trčica in Radovljice peš, z vozovi in vlakom. Spalno opravilo iz trdega lesa je dobil Klement Zupan, čevljarški pomočnik v tovarni Prešern, spalno opravilo iz mehkega lesa Anton Stefančič, čevljarški pomočnik pri Potočniku iz Metlike, moško kolo inž. Gros. Razdeljenih je bilo še deset tombol in nad 600 ostalih dobitkov. Tombola, ki je pokazala izbornost organizacijo, je gotovo prinesla krasen gmeten uspeh domačemu gasilnemu društvu.

Iz Novega mesta

u— Shodi KDK. V nedeljo so se vršili v smihel-stopijski občini, kjer se bodo v kratkem vršile občinske volitve, dobro obiskani shodi KDK v naslednjih krajih: v Smihelu, v Valtu vasi, v Stopičah in v Podgradu. Vsi shodi so bili dobro obiskani. Pričakovati je znaten porast glasov. Kakor je znano, imata SDS in SKS skupne liste.

u— Sejmi. V tekočem mesecu se bosta vršila še dva sejma, in sicer 20. t. m. v Kandiji in 29. t. m. v Mirni peči.

Iz Trbovelj

u— 20letnica Sokolskega društva v Hrastniku. V nedeljo 16. t. m. je obhajalo Sokolsko društvo v Hrastniku 20letnico svojega obstoja. Ob tej priliki se je vršil okrožni zlet gornjeposavskega sokolskega okrožja. Po prihodu opoldanskih vlakov se je razvila povorka z rudniško godbo na čelu in s 5 praporci od kolodvora do Narodnega doma. Pred Narodnim domom je pozdravil goste starosta hrastniškega Sokola br. Hofbauer, ki je podal kratko zgodovino delovanja v 20 letih. Sokolsko društvo v Hrastniku je bilo prvotno odsek zagorskega Sokola. Ustanovitelji Sokolskega društva v Hrastniku je bila narodna rodbina Roševa. Najstarejša že umrla člana br. F. Roš in br. Medved iz Zagorja sta se udeležila že l. 1895. vsesokolskega zleta v Pragi. Društvo je iskreno čestitalo jubileju v imenu okrožja br. Hlstan. Ker je dež onemogočil javni nastop na prostem, se je vršil v Narodnem domu. Nastopili so vsi oddelki in splošno zadovoljstvo. Posebno pozornost je vzbujala vzor na vrsta iz Trbovelj, ki je nastopila s svojimi vajami na bradli na no drugo ter žela splošen aplavz. Po

Zborovanje Zveze hišnih posestnikov

Celje, 17. septembra
Občni zbor delegatov Pokrajinske zveze društev hišnih in zemljiških posestnikov za Slovenijo se je vršil v nedeljo dopoldne ob 10. v dvorani »Celjskega doma«. Bil je prav dobro obiskovan. Udeležilo se ga je okrog 100 delegatov in so bila izmed 18 društev hišnih posestnikov razen enega zastopana vsa društva.

Po pozdravu delegatov in zastopnikov je zvezi predsednik dr. Ivan Frelj podal obsežno poročilo. V prvi vrsti omenja novi stanovanjski zakon in znani Petejanov predlog, katerega so združene organizacije preprečile in dosegle izboljšanje raznih vladnih predlogov. Vse to delo je šlo vzajemno z društvom iz Hrvaškega in Srbije. Stanovanjsko vprašanje se po mnenju pred sednika z. Frelja ne bo rešilo z raznimi odredbami, temveč s svobodnim prometom stanovanj in z zidanimi novimi hišami, ki mora popolnoma preiti v privatno lastništvo. Zato naj bi vse oblasti in občine podpirale samo privatnike, ki si hočejo postaviti dom. To se je pokazalo v vseh državah za najcenejši in najprejše način reševanja stanovanjske krize. Nadalje poroča predsednik o novem davčnem zakonu, ki bo stopil v veljavo s 1. januarjem 1929. In ki hišnim posestnikom donosa precejšnjo olajšavo, ker se bo državni hišni davek od najemnih znatno znižal. Da se ta pridobitev ne bi vzela zopet s kakimi novimi avtonomnimi dokladi, je organizacija razvila največjo živahnost in dosegla, da se je prvotno namenjena stopnja 30 odstotkov končno določila na 12 odstotkov. K temu pride še progresija zaradi odprave dohodnine. Poročevalec odločno zahteva, da se novi davčni zakon izvaja enakomerno v vsej državi, ne pa samo v prečasnih krajih, kakor je bilo to do sedaj običajno. Tudi za odpravo čl. 69 fin. zak. je zveza vodila skupno z župansko zvezo uspešno agitacijo.

Zveza šteje okrog 4250 članov. V prihodnjem letu namerava ustanoviti zopet par novih društev, dočim sta se letos ustanovili društvi v Laškem in Ljutomeru. Temeljito in obširno poročilo o denarnem prometu v preteklem letu je podal društveni blagajnik g. ravatelj Janko Jelčič. Njegovo poročilo je bilo soglasno odobreno ter se je blagajnik izrazil soglasno zahvala. Letni članski prispevek 5 Din za zvezo se odobri s povdankom, da zveza mora imeti denarna sredstva, če hoče delovati in vršiti svoje naloge.

V imenu ljubljanskega oblastnega odbora je g. dr. Adlešič trdil, da je oblastni odbor izvel hišno in zemljiško posest od vsake obdobje in da bo tako ostalo tudi v bodoče. V imenu zveze hrvaških hišnih posestnikov je pozdravil zborovalce g. Čačkovič. Omenil je, da je v Zagrebu najmanj 700 stanovanj praznih in to na periferiji mesta, kamor ljudje ne želijo iti stanovat, ker jih vožnja s tramvajem preveč stane. Povdarja počasnost pri sodnih instancah v Zagrebu, ki ima veličanske zastanke pri sodnih spisih. Prepričan je, da stanovanjska beda ne obstoji več, samo treba je, da pride zopet do sporazuma med posestniki in najemniki.

Predsednik društva hišnih posestnikov v Celju je pozdravil v tako obilnem številu došle delegate in deležnike in izrazil zahvalo za izboljšanje stanja hišnih posestnikov Pokrajinski zvezi ter predsedniku z. Frelju povodom 10letnega delovanja.

Soglasno je bil nato izvoljen dosednji odbor s predsednikom Freljem na čelu. Predsednik je še obširno poročal o novi občinski davčini v Ptui in Mariboru, ki naj znaša 100 % od najemnih nad zlato pariteto, ki jo smatra kratko malo za konfiskacijo dotičnih dohodkov. Predloga društev hišnih posestnikov v Mariboru, da bi vsa društva ustanovila lastno prometno pisarno in prevzela zastopstvo kake zavarovalnice v svrhu novih dohodkov, se po daljši debati odstopila društvu odobrovanju v proučevanje. Pri tem se je razvila debata o gasilstvu in se sprejme predlog, da je treba gasilstvo razširiti po vsej državi in ustanoviti državno zvezo gasilcev. Ob velikem odobravanju je predsednik zaključil zborovanje po pol 13. kakor se je istotam vršilo skupno kosilo ter popoldne izlet v divno celjsko okolico.

K projektu uradnega posloja v Trebnjem

Prejeli smo:
V predzadnji nedeljski številki »Jutra« je »Klub arhitektov« v Ljubljani objavil po inž. Rohrmannu kritiko mojega projekta za uradno posloj v Trebnjem.

Tudi jaz sem mnenja, da se morajo vsa javna dela (ne samo nekatera) podvreči strokovni kritiki, vendar samo od kompetentnih strokovnjakov, ki so si s svojimi deli pridobili primeren strokovni položaj. Seveda mora vsak kritik prejeti poznanje in želje naročnika, kakor tudi mnenje poklicnega gradbenega oblastva, ki take načrte strokovno odobruje; upoštevati je tudi treba, da izgrajbo pri takih projektih velika vloga lokalne razmere in končno denar; vsem tem momentom pa se mora podrediti slojko pred tudi najednejši arhitekt, če nima drugih virov za svojo ekzistenco.

Ne glede na to, da javna kritika g. inž. Rohrmanna, katerega projekt je pri tozadevni javni konkurenci dobil žal je zadnje doseglo oceno, izgubila zaradi tega morda na svoji preprečevalnosti, hočem vendar ugotoviti naslednje:

Kritika g. inženjerja bazira vede ali nevede na netočnih brditvah, ker se poslojše mi »raztezo« na štiri dvorišča, kakor to trdi kritik, temveč je projektirano poleg povsem prostega

dvorišča okrog stavbe le eno manjše, od sodnih oblastov predpisano dvorišče, kot sprehajališče za kazence. Kazenici imajo tudi povsem ugoden, najkrajši in krik dostop k preiskovalnemu sodniku in so baš na to zvezo sodni izvedenci položali pri odobritvi projekta največjo pažnjo. Smelo trdim tudi, da je za uradno posloj v takem obsegu dvoje glavnih in dovolj širokih stopnišč povsem zadostno, zlasti ker so stopnišča projektirana tako, da stanovalci v nobenem primeru ne pasirajo uradnih predprostorov, ker imajo vsi uradi svoje čakalnice ali sprejemne sobe.

Sicer pa bi projektant tudi v svojem interesu želel, da bi bilo poslojše projektirano v čim večjem razmahu, n. pr. z učinkovitimi vstopnimi avlami, pa za »malo denarja« je malo muzike. G. inženjer bo z vstopom v prakso so dejstvo prav tako brkko občutil, kakor vsi, ki praktično delamo v danih današnjih denarnih razmerah, kajti gradbenemu gospodarju ne more biti vseeno, če stane zgradba 1.700.000 Din ali 2.400.000 Din.

Prav isto je s stremiljenjem po novi formi fasadiranja. Tudi jaz poznam te moderne forme, vendar pa je treba računati z našimi podeželskimi razmerami. Bolj se, da bo te moderne forme v pretrinem uveljavljenju zadel ista usoda, kakor svoječasno sesceljo. Pogledimo samo, kako malo se je pri številnih privatnih zgradbah v Ljubljani uveljavilo stremiljenje po moderni formi, ki sem jo tudi jaz po možnosti propagiral.

Pripominjam le, da bi zares stvarne nameni vsekar priznal, ker stojim na stališču, da kdor dela, tudi lahko greši. Čudim pa se, da so člani »Kluba arhitektov«, kateremu stoji na čelu ugledni arhitekt g. Costapera, izrazili svoje soglasje z omenjeno kritiko, ki bazira na netočnih informacijah in ki mora vzbuditi vtis, da se čuti g. Rohrmann strokovno zastavljene. — Arhitekt Ivan Zupan.

Sp. Šiška — Kamniška 10^a
pouk italij. nščine, korespondenca, prevodi. 10924

Sport

ASK Primorje : Atletik SK 3 : 3 (0 : 2)
V nedeljo je gostoval naš prvak ASK Primorje v Celju. Nastopil je v naslednji postavi: Anžlovar, Svetič, Vidic, Jug II, Windiš, Pišek, Kariž, Slamič, Buljevič, Vrhovnik, Terček. V drugem polčasu je Primorje predvedlo lepo igrno polno skupnost in zmisljivih kombinacij, kojih plod so bili štirje goli, od katerih enega sodnik ni hotel priznati. Pri Atletiki je po dolgem času zopet nastopil rutinirani Toplak, ki ima največ zaslug na dobrem rezultatu in na vrlo dobri igri Atletikov. Edini gol drugega polčasa za Atletiko rezultira iz dvomljive enajstmetrovke. Sodil je precej objektivno g. Wagner.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes v slučaju lepega vremena trening I. in II. moštva od 17. ure dalje. — Trener.

Medklubski tenis turnir SK Ilirija : TKD Atena. V nedeljo je pričel medklubski turnir med zgoraj imenovanimi kluboma. pa ga žal radi slabega vremena ni bilo moč goče dovršiti. Čeprav se je za vsako točko vršil hud boj in so se skoro vse igre igrale na tri stre, se dosedaj Iliriji še ni posrečilo pridobiti točke. Rezultat večera odigranih igre je 6 : 0 za Ateno. Igra je precej trpela zaradi se razmečenih in mehkih igrišč in je zato pričakovati pri nadaljevanju se zanimivejših matchev, zlasti, ker se niso odigrane najvažnejše single igre dam in gospodov. Turnir se bo nadaljeval prihodnjo nedeljo, kar pa bo z ev. izpremembami se objavljeno v listih.

ASK Primorje, centr. odbor. Jutri, v sredo, ob 20.30 uri seja cent. odbora v klubskem tajnistvu. — Predsednik.

ZNP ne sodeluje v tekmovalnih za savezni pokal. Na izredni seji v soboto je ZNP sklenil, da ne bo sodeloval pri tekmovalju za savezni pokal, ker noče odzvzeti svojim klubom terminov.

SK Trbovlje. Kakor v svojih prejšnjih poročilih ste izpustili tudi v poročilu o nedeljski tekmi najvažnejše stvar, to je rezultat. Brez tega pa celo poročilo nima smisla in ga zato ne moremo objaviti. — Uredništvo.

SK Ilirija (nogometna sekcija). V tekočem tednu se vrši trening za I. skupino v torek, četrtek in petek točno ob 17. uri in ob vsakem vremenu, ter za II. skupino v sredo, petek in soboto ob 16. ure dalje. Igralci Varšek, Rihar, Tomažič in brata Černe naj se udeležujejo po možnosti treninga I. skupine. — Načelnik.

Sodniški zbor Jugoslovenskega Lahkoatletskega Saveza. (Službeno.) Glasom sklepa redne glavne skupščine JLASA v Zagrebu z dne 23. julija t. l. so ukinjeni vsi poudarje. Glasom sklepa iste in pooblastila JLASA z dne 6. t. m. se je v Ljubljani konstituiral sodniški zbor, pod katerega kompetenco spadajo vsi klubi na teritoriji bivšega ljubljanskega lahkoatletskega podsaveza: SK Železniki, ISSK Maribor in SD Rapid (vsi Maribor); SK Ptuj; SK Celje in SK Atletiki (oba Celje); SK Tržič; SK Jadran, ZSK Hermes, TKD Atena, SK Ilirija in ASK Primorje (vsi Ljubljana). V vseh zadevah se imajo imenovani klubi od sedaj naprej obračati na JLAS Zagreb, tajnik Alko Kohn, Gunduličeva ul. 11; glede sodniškega zbora za vse prireditve pa glasom novih pravil na sodniški zbor JLASA v Ljubljani, tajnik Windisch Joško, Dunajska c. 35. Sodniški zbor se je konstituiral naslednje: predsednik: Lavo Slamič, Knafljeva ul. 10/III, tajnik: Windisch Joško, Dunajska c. 35, blagajnik in odbornik: Sancin Danilo, Dalmatinova ul. 2/II.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 17. septembra 1928.

Višina barometra 908,8 m

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Rel. vlažn.	Smerni veter. in brzina v metrih	Oblačn.	Padavine
opazovanja							
Ljubljana	8	763,5	11,1	88	NE 3	10	dež 7,1
Maribor		766,7	11,3	93	SE 1	10	dež 38,0
Zagreb		763,5	14,0	93	NNW 6	10	dež 14,0
Bograd		764,5	16,0	67		10	dež 2,0
Sarajevo							
Skopje		762,1	23,0	83		4	
Dobruška							
Split		759,5	22,0	9	SSE 5	10	dež 3,0

Solnce vzhaja ob 5.40, zahaja ob 18.9; luna vzhaja ob 9.3, zahaja ob 19.42. Najvišja temperatura danes v Ljubljani 16,7 C, najnižja 12,6 C.

Dunajska vremenska napoved za torek: Večinoma nejasno, deževno, hladno.

Gospodarstvo

Kakšen bo letošnji vinski pridelek

Bliza se vinska trgatve in zato vlada splošno zanimanje za letošnji vinski pridelek, zlasti glede na veliko sušo, ki je vladala vse poletje, dalje glede na obetajočo se obilni pridelek in na deževno vreme, ki je te dni nastopilo.

Trta je letos res povsod izredno dobro obrodila. Grozdje se je tudi poleti še do druge polovice avgusta povoljno razvijalo in je ostalo zdravo, kajti zaradi suhega in vedno močno razgretga zraka ter zaradi skrbnega negovanja se glavne trtne bolezni peronospora in oidij nista mogli uspešno razvijati.

V drugi polovici avgusta in začetkom septembra na je suša ponekod tako pritnila, da so jela že trte deloma veneti, grozdje je zaostalo v razvoju, jagode pa so postale od dne do dne bolj mesnate in spečene.

Tam, kjer je bilo to opaziti, jagode ne bodo dale obilo soka ali mošta in še ta ne bo tako sladak in mil (nekisel), kakor ob grozdju, ki zaradi suše ni trpelo. Zal pa se bile razne bolj strme vinske gorice od suše močno prizadete in se bo zaradi tega pričakovani pridelek kvantitativno znatno znižal. Nasprotno pa bo pridelek v goricah in krajih, ki od suše in drugih nezdov niso trpeli, v kvantitativnem in kvalitativnem oziru izobren. Ne bo morda povsod dosegel sedemdesetstotnega, gotovo pa sedemdesetstotnega, ki je bil, kakor znano, eden najboljših letnikov zadnjega desetletja.

Čeprav je grozdje po večini že prilično dozorelo in je sedanjí dež izredno dobrodošel, ker se bo od solnca in suše začelo grozdje še znatno popravilo, vendar je vprašanje prav dobrega splošnega izida letošnje trgatve še kočljivo. Če bo deževno vreme prenehalo in bo nastopilo zopet lepo solčno vreme, ki bo trajalo 3—4 tedne, tedaj bo trgatve idealna, kajli grozdje bo zdravo, zelo sočno in izredno sladko. Če bo pa deževje dalj časa trajalo, tedaj se bodo jagode preveč in prenažno napile, grozdje, osobito zgodnje, pa bo pričelo pokati in gniti, kar bo zmanjšalo pridelek, zelo otežilo lepo trgatve in ves pridelek poslabšalo.

Glede na obrazloženo stanje ni razumljiva prevelika rezerva vinskih trgovcev in gostilničarjev, ki kategorično zavračajo sedanjegoodne nakupe lanskih vin, ki jih vinogradniki sedaj ponujajo, češ, novo vino, ki bo letos izvrstno in prav poceni, je že tu. Glede količine in kakovosti letošnjega pridelka bomo mogli z gotovostjo izreči sodbo šele čez dober mesec, ko bo večina novega vinskega mošta že v sodih. Želati bi bilo le, da bi se ponekod ne prenašali s prezgodnjo trgatvijo in tako pokvarili dobro ime vsega okolišar. Portugalko so nekateri že potrgali, ker je že popolnoma dozorela, večinoma pa se bo šele potrgala, ko se bo vreme zboljšalo.

Fr. Gombač.

Naš uvoz v juliju

Generalna direkcija carin je objavila statistiko našega uvoza v juliju. V tem mesecu smo uvozili 137,28 ton v vrednosti 619 milijonov 509.544 Din. Napram 109.563 tonam v vrednosti 537.565.740 Din v juliju preteklega leta. Napram lani se je torej naš uvoz v juliju dvignil po količini za 28,165 ton ali 25,7 %, po vrednosti pa za 81,9 milijona Din ali 15,3 %.

Največ smo v juliju uvozili strojev in aparatov za 48,1 milijona Din, bombažnih tkanin (za 48,1), tračnic in železnega materiala (za 32,5), bombažnega predlaga (za 27,5), raznih železnih predmetov (za 25,3), sirovega bombaža (za 22,9), volnenih tkanin (za 22), premoga (za 21,6), sirove kave (za 20,8), sirovih kož (za 18,5), riža (za 17,5), sladkorja (za 16,9), prevoznih vozil (za 14,7), električnih strojev in aparatov (za 13,8), železa in polfabrikatov (za 11,2) in volnenega predlaga (za 9,3).

Napram uvozu v juliju preteklega leta se je, kakor tudi v prejšnjih mesecih, najbolj povečal uvoz tračnic in železnega materiala (od 3 na 27,5 milijona Din) ter strojev in aparatov (od 42,9 na 62,3), kar je v zvezi z železniškimi investicijami (graiba drugega tira Beograd - Zagreb), dalje uvoz sirovega bombaža (od 14,2 na 22,9) in sirovih kož (od 11,9 na 18,5). Zanimivo je tudi veliko povečanje uvoza sladkorja, in sicer na 16,9 milijona Din, dočim je v istem mesecu preteklega leta znašal le 1,9 milijona Din. Nazadovanje opazimo predvsem pri uvozu bombažnih tkanin, volnenih tkanin in bombažnega predlaga.

Nastopna tabela nam kaže razvoj naše zunanje trgovine v I. polletju tekočega leta (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz	
januar	430,3	591,9	— 161,6
februar	439,0	621,6	— 182,6
marec	503,2	701,1	— 197,8
april	428,5	657,9	— 229,3
maj	451,7	659,5	— 227,8
junij	454,4	590,3	— 135,9
julij	493,8	619,5	— 125,7

V prvih sedmih mesecih t. l. je znašal naš uvoz 850,376 ton v vrednosti 4441,8 milijona Din napram 672,177 tonam v vrednosti 3913,3 milijona Din. V prvih 7 mesecih preteklega leta je bil torej naš uvoz v tem razdobju napram lani večji za 528,6 milijona Din ali 13,5 %.

Ker je bil izvoz v juliju že nekoliko večji, se je navzile istosmernu povečanju rvoza pasivnost v tem mesecu nekoliko zmanjšala, in sicer na 125,7 milijona Din. Skupaj znaša deficit naše zunanje trgovine za prvih 7 mesecev t. l. 1261 milijonov Din. Pričakovati je, da se bo v jesenskih mesecih pasivnost dalje občutno zmanjšala.

== Povečanje obkta bankovcev in deviznega zaklada Narodne banke. Iz pravkar objavljenega izkaza Narodne banke od 8. t. m. je razvidno, da se je devizni zaklad v prvih osmih dneh tek. meseca ponovno povečal za 140 milijonov Din (kovinska predlaga se je dvignila za 13 na 388,8 milijona Din, saldo raznih računov pa se je povečal za 128,2 na 680,7 milijona Din). To povečanje je le deloma pripisati dotoku izvoznih deviz in povpraševanju tujcevstva po dinarju, ki je v početku septembra nekoliko popustilo. Povečanje deviznega zaklada je povzročilo tudi dejstvo, da je Narodna banka prejela od države nov obrok omega Blairovega posojila, ki je namenjen za gradbo jadranske železnice, kakor tudi devize od kratkoročnega posojila beogradske občine. V času od 15. avgusta do 8. t. m. se

je devizni zaklad Narodne banke povečal za skoro 300 milijonov in znaša sedaj okrog 750 milijonov Din. Istosčasno se je povečal tudi obrok bankovcev, ki je 8. t. m. dosegel višino 5719 milijonov Din, dočim se je v početku avgusta gibal med 5300 in 5400 milijonov Din. V naslednjem objavljamo podatke o izkazu Narodne banke od 8. t. m. (vse v milijonih Din; v oklepajih razlike napram stanju od 31. avgusta). Aktivna: kovinska predlaga 388,8 (+ 13), saldo raznih računov (tečajne difference) 680,7 (+ 128,2), posojila na menice 1435 (+ 24,5), lombard 254,2 (+ 0,6); pasiva: obrok bankovcev 5719,4 (+ 172), državne terjatve 237 (— 4), obveznosti po žiru 482 (+ 103,2), razne obveznosti 225,1 (— 89,8).

== Zasedanje tarifnega odbora. Na podlagi sklepa zadnje seje tarifnega odbora se je včeraj pričelo v Beogradu zasedanje vseh štirih sekcij tarifnega odbora. Na razpravi je povzeto tarif za sirove agrarne in živilske proizvode, za proizvode agrarne industrije (mliksne, sladkorne, oljaške itd.), za rude, gradbeni material, steklo in papir. Za vsako skupino bodo referenti proučili material, nakar bodo poročali sekciji. Zasedanje bo trajalo 4 do 5 dni. O povzeto tarif za les, kovinske in kemične proizvode se bo razpravljalo pozneje v Zagrebu.

== Kotiranje 7% Blairovega posojila. Kakor znano, je newyorška borza lani odklonila prošnjo za kotiranje 7% Blairovega posojila, in sicer na protest francoske organizacije lastnikov predvojnih srbskih obligacij, v katerem se je zahtevalo, da newyorška borza ne dovoli kotiranje, češ, da naša država še ni uredila vprašanje predvojnih dolgov. Kakor se poroča iz Beograda, bo v kratkem ponovno predložena newyorški borzi prošnja za kotiranje, odnošno za uvrstitev tečajev obveznic tega posojila v tečajnico. Ker je naša vlada pred meseci pristala na to, da vprašanje predvojnih srbskih dolgov reši mednarodno razsodišče v Haagu, je pričakovati, da organizacija francoskih lastnikov predvojnih srbskih obligacij ne bo delala nikakih težkoč.

== Licitacija za notranjo opremo zgradbe Narodne skupščine. V soboto se je vršila v ministru za zgradbe licitacija za notranjo opremo Narodne skupščine. Predložilih je bilo 14 ofert z vsemi pogoji in dokumenti. Ena ponudba je bila razveljavljena, ker ponudnik ni mogel dokazati sposobnosti za prevzemanje takih poslov. Za vsa dela predvidena vsota znaša 60 milijonov Din. Razen telefonskih in drugih električnih instalacij se morajo vsa mizarska in dekorativna dela oddati domačim tiskom. Srška komisija za odpiranje in proučitev ponudb se bo sestala 20. t. m.

== Pošta hranilnica kr. SHS bo pričela 1. oktobrom t. l. izdajati nove obrazce za čekovni promet. In sicer nove čeke, ki bodo nadomestili dosedanje naloge za izplačilo in blaginjske čeke, in nove čekovne nakaznice. Ti novi obrazci se bodo izdajali od 1. oktobra dalje predvsem imetnikom čekovnih računov, ki bodo po tem dnevu nanovo pristopili k čekovnemu prometu. Ostalim imetnikom čekovnih računov pa bo Pošta hranilnica izdala nove obrazce šele tedaj, ko jim poidejo stari obrazci, ki ostanejo veljavni in se lahko porabijo še do 30. septembra 1929 (prihodnjega leta). Imetniki čekovnih računov naj torej ne vračajo teh starih obrazcev Pošti hranilnici, ampak naj jih dalje uporabljajo, dokler jim ne poide zaloga. Vsak imetnik čekovnega računa bo z novimi obrazci prejel tudi listična navodila, kako se ti obrazci uporabljajo.

== Kmetijsko - gospodarska konferenca oblastnih odborov v Zagrebu. Zagrebški oblastni odbor je sklical konferenco oblastnih odborov, ki se bo vršila 28., 29. in 30. t. m. in ki bo razpravljala o sodelovanju oblastnih odborov glede agrarne politike, o pospeševanju kmetijstva v splošnem, o ureditvi vodnih tokov v svrhu čim uspešnejšega izkoriščanja za kmetijstvo ter o ureditvi skupnih pašnikov. Na konferenco so bili povabljeni oblastni odbori v Osijeku, Vukovaru, Karlovcu, Splitu, Dubrovniku, Travniku, Mostaru, Bihaču, Ba-njaluki, Tuzli in Sarajevu.

== Bilanca komercializirane nemške pošte. Nemška državna pošta, ki je, kakor znano, komercializirano podjetje, je objavila bilanco za 1. 1927. iz katere je razvidno, da so znašali lani obratni izdatki 1619 milijonov mark, obratni dohodki pa 2055 milijonov mark. Po odbitku plačil za obresti, znaša dobiček 430 milijonov mark (5,8 milijarde Din); od tega dobička se je porabilo 177 milijonov za odprave pri investicijah, 70 milijonov je dobila država, za 183 milijonov pa se je povečalo lastno premoženje pošte, ki znaša sedaj 2219 milijonov mark. Med premoženjem tvorijo največjo postavko brzojavni in telefonski kabli (710 milijonov) in poslojja (471 milijonov).

== Prodaja. Dne 19. t. m. se bo vršila pri glavni carinarnici I. reda v Ljubljani javna prodaja različnih krošnjarskih predmetov. == Dobave. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave »Garvens«-črpalk in Lutovih peči. Prometno - komercialni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 5000 komadov nalučnikov. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) Delavnica direkcije državnih železnic v Mariboru sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 20.000 kg opazne pločevine. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave zobatih koles, varovalnih omari in električnih strojev; do 28. t. m. glede dobave 20.000 kg sena in plinskih ceví. Direkcija državnega rudnika v Velenu sprejema do 1. oktobra ponudbe glede dobave vodovodnih ceví.

Borze

17. septembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet središnji. Potrebo v devizah na Trst in Newyork je krila privatna ponudba, ostalo potrebo pa Narodna banka. Deviza na Newyork je dalje čvrsta, tudi deviza na Prago se je nekoliko dvignila. Tečajni »valah« deviz so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem elektnem tržišču se je vojna škoda danes nekoliko okrepila. Promptna se je trgovala po 440 in 442,5 kasa po 441 in za december po 451 — 452. Promet je bil precej živahen. Investicijsko je ostalo tudi po zapadlosti kupona (3,50 Din) precej čvrsto ter je notiralo 85,75 do 86,25 brez zaključka, kar bi odgovarjalo te-

Aladdin

svetilka

le povsod potrebna, kjer ni električne razsvetljave, ker le edina petrolejska svetilka, ki nudi čisto, belo solčno luč 80 sveč. Ni je treba pumpati in predogrevati. Sveti brez vonja, dima, sol in šumenja. Sveti trajno enako in se lahko brnca brez nevarnosti. Sveti trkraj bolje, kakor vsaka druga svetilka.

Brezplačen opis pošte

Generalno zastopstvo

ALADDIN

BARZEL D. D. SUBOTICA

Čuvalte se slabe imitacije, ker je ALADDIN SVETILKA neprekosljiva glede svila, sigurnosti in prihranka goriva!

čaju 89,25 — 89,75 s kuponom. Med bančnimi vrednotami so bili zaključki v Ljubljanski kreditni po 126. v Praštedionu po 920. v Jugobanki po 88,5 in v Srpski po 151. Nekaj več zanimanja je bilo za industrijske vrednote. Dubrovačka je nekoliko popustila ter je bila zaključena po 475, Drava pa se je okrepila ter se je trgovala po 460. Dalje so bili zaključki v Slavoniji po 7. v Vevčah po 105 in v Sečeranju po 490—485.

Devize in valute.
Ljubljana. Amsterdam 0—22,825, Berlin 13,553—13,583 (13,568), Bruselj 0—7,9124, Budimpešta 0—9,9233, Curih 10941—1097,1 (1095,6), Dunaj 0—8,022, London 0—278,14, Newyork 56,835—57,035 (56,935), Pariz 0—222,38, Praga 168,38—169,18 (168,78), Trst 296,5—298,5 (297,5).

Dunaj. Beograd 12,435 — 12,5950, Berlin 168,89 — 169,30, London 34,39125—34,49125, Milan 37,0650 — 37,1650, Newyork 708,75 do 711,25, Praga 21,00125 — 21,08125, Sotopija 5,1045 — 5,1445; dinarji 12,43—12,49.
Curih. Beograd 9,1280, Berlin 123,80, Newyork 519,55, London 25,22, Pariz 20,29, Milan 27,16, Praga 15,305, Budimpešta 90,555, Bukarešta 3,17, Sofija 3,75, Varšava 58,20.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi

Iz življenja in sveta

Nekoliko minut viharja - 100.000 ljudi brez strehe

Poročila, ki prihajajo v svet po zadnjih elementarnih katastrofah na Portoriki in v srednjeevropskih državah, kaže, da so vedno bolj grozotna. V sami Nebraski, Južni Dakoti in Jowiu razširajo materialno škodo na četrto milijona angleških funtov, število ranjenih na več sto in mrtvecev na 43. V soboto

je zajel vrtnec mesto Rockford v Illinoisu ne da bi ga bilo prej napovedalo kakšno posebno znamenje. V nekoliko minutah ni ostala niti ena hiša cela, pod razvalinami neke tovarne je bilo pokopanih kakšnih 150 delavcev, od katerih so še istega dne izvlekli 30 — mrtvih. O silovitosti viharja govori dejstvo, da je dvigal težke tovarne automobile in jih nosil po več sto metrov skozi zrak drugam. Edina sreča v tej splošni nesreči je bila ta, da se je takoj za vrtnecem vili strahovita ploha, ki je preprečila nastajanje požarov, drugače bi bilo uničenih še nešteto človeških življenj.

Med tem prihajajo vedno hujše vesti z otoka Portorika. Samo materialno škodo računajo tam na pol milijona angleških funtov, a število mrtvih in ranjenih še ni dognano. Mora pa biti veliko, ker sta bila poleg mnogih manjših krajev mesti

San Juan in Santurce popolnoma razdejani

V San Juanu je ostalo eno samo poslopje celo, neka kavarna, ki se imenuje »Gibraltarska pečina«. Vodovod je razbit, vse zveze so pretrgane, ljudi je gladujejo. Na otoku je po neki uradni vesti okrog 100.000 ljudi brez strehe. Številne plantaže kave, kokosa in banan so uničene in zdi se, da je potonilo tudi mnogo parnikov, ki so pluli v vodovjih, preko katerih je šel vihar. Prvotno so mislili, da se je potopil tudi »Oreona»,

parnik, s katerim se je peljal Chamberlain,

angleški zunanji minister, na oddih v Ameriko. Med tem je prispela brezžična vest, da se je orkanu izognil.

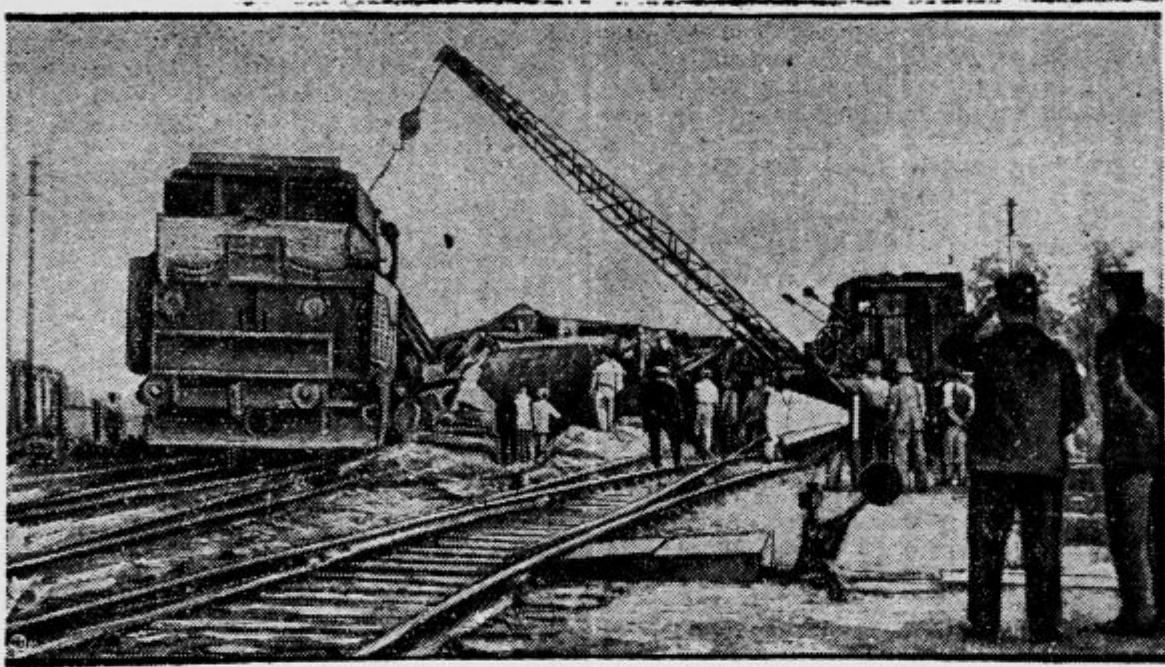
Listi se bavijo ob tej priliki obširneje s pojavom ameriških zračnih vrtnecov. So specializirani Zedinjenih držav, zlasti Jowe, Kansasa, Missourija in Nebraski, kjer ne mine leto, da bi ne pokazali svoje divje sile. Nastopajo najčiste v zgodnjem poletju do julija, bolj poredkoma v jeseni. Takšen vihar, ki je znan pod imenom

tornado,

nastane radi velikih toplotnih razlik v zračnih plasteh. Navadno jih povzročajo mrzli zapadni vetrovi, ki se zaženejo z vso močjo v nižji tok toplega fužnega vetra. Pogostoma se vsuje pred tornado toča do 10 cm debelih ledenih zrn, a iz oblakov se spuščajo na zemljo slonovim rilcem podobni smrki s premerom do 300 m, ki vsebujejo v notranjosti zelo razredčen zrak in vsesavajo zato vse vase, kar zadenejo na svoji krožeči poti. Ni redka stvar, da dvignejo poleg lažjih predmetov žive ljudi in živali, strehe, manjše lesene zgradbe, automobile, železniške vozove itd. po 30, po 100 in še več metrov v zrak in jih zanešajo daleč proč na druga tla, na katera jih spustijo včasih tako položno, da ne utrpijo niti najmanjše poškodbe. A večina se razletijo ti predmeti radi redkega zraka v sredi tornada na tisoč kosčkov kakor granate. Dostikrat so opazovali med strahovitim bučanjem in šumenjem vrtnca, ki si ga ne more nihče predstavljati, kdor ga ni doživel, kako so se dvignili lažji predmeti, n. pr. namizni prti, skozi cevi pri pečeh in dimnike v zrak ter izginili, drugič so opazovali, kako so ptiči mahoma izgubili perje — sesalna sila vrtnca jih je tako dobro oskubila kakor nobena gošpodinja. In pri tem je zrak v bližini tornada morda ne sam kilometer od njega, po navadi tako miren, da se ne zgane niti najmanjši list na drevju!

Če bi ne slišal grmenja vrtnca, si ne bi mogel misliti, da divja nedaleč od tebe vihar, ki je dosegel v nekih primerih fantastično brzino 700 km na uro (pri zadnji katastrofi na Portoriku le 160 km) in ki je ubil že mnogokrat na stotine ljudi v nekoliko sekundah. Tornado nastopajo večinoma v serijah. Tako so opazovali 1. 1924. na istem srednjeevropskem ameriškem ozemlju, ki ga je sedaj obiskala ujma, 60 zračnih smrkv, ki so nastajali drug za drugim. Usmrtili so 800 oseb. V Ohiju je šel takrat tornado preko gledališča, v katerem se je vršila pred-

stava. Poslopje se je razpočilo in pokopalo pod razvalinami na stotine ljudi. Lansko leto, baš ko je Mussolini obiskal Trst, so opazovali podoben smrk tudi v tem mestu. Velike ladje so plesale v njegovem objemu kakor lahke igračke, težke železne čolne je vihar dvigal iz morja in jih odlagal na pomole, deske velikih lesnih skladišč pod škedenjem so letele do 40 m visoko skozi zrak. Mussolini se je tega burnega obiska s Krasa tako prestrašil, da jo je kar popihal in hudomušni Tržičani so si pripovedovali, da mu ni bilo v hlačah nič kaj lahko.

K železniški nesreči v Breclavi

Po težki železniški nesreči v Breclavi so zaplenile češkoslovaške oblasti vse slike, ki so prikazovale kralj, kjer je bilo 25 oseb v hlipu ubitih in nad 100 ranjenih. Spretnemu reporterju pa se je vendarle posrečilo iztihnati gornjo sliko, ki kaže začetek del za očistitve proge. Z močnimi žerjavci dvigajo razbite vozove s tira. Zadač usodni brzovlak oz. njegove ruševine.

Odmevi Nobileve ekspedicije

Preiskava katastrofe v Italiji. — »Krasin« se vrne z raziskovanjem v štirinajstih dneh. — Posnetki na platnu. — Behounek predava

Diktator Mussolini je imenoval posebno komisijo, ki bo preiskala katastrofo »Italie«, ker je ponesrečena zračna ladja spadala med zračno brodogradnjo italijanskega vojaškega zrakoplovstva. Komisija bo skušala dognati prave vzroke nesreče in njenih neugodnih posledic. Za predsednika komisije je imenoval admiral Cagni, ki se je v prejšnjih letih sam udeleževal nekaterih ekspedicij na severni tečaj in je na nekem takem potovanju došel celo v bližino tečaja. Člani komisije so dalje še: admiral Armani, šef generalnega štaba za italijansko zrakoplovbo, poveljnik mornarice v ja-

dranskih vodah admiral Dentice in poslanec general Cavelli, vodja vojaškega geografskega zavoda. Komisiji je pridružen tudi neki zdravnik.

»United Press« javlja, da je sovjetska vlada odpoklicala »Krasina«, ker ni več nobenih izgledov, da bi se našli Amundsen, Guilbaud in njuni tovariši. Tekom štirinajstih dni se bo »Krasin« vrnil domov. Za slovo bo ledolomilec objadril še otok Edge, kjer bo skušal dognati, če je tam kakšna sled o Alesandrinih skupini in o Amundsenu. Čuhnovskij ne more podvzeti nobene uspešne poleta; vreme je po vseh

Dve, ki ju je Nobileva harlekinada največ stala

Od leve proti desni ga. Puadova in ga. Gullbaudova, materi dveh članov »Lathamove« posadke.

Tri žrtve Nobileve pustolovščine

Oče, mati in žena Brazija, enega izmed članov »Lathamove« posadke, ki se je izgubila v ledenem oceanu.

poročilih tako slabo, da pomenja vsak polet riziko lastnega življenja in aparata.

Pomožni komite za iskanje pogrešancev »Italie« organizira zadnjo ekspedicijo z ladjo »Astrahan«, ki bo opremljena z dvema letalom. Ta ekspedicija pa bo v prvi vrsti iskala neko rusko pogrešano letalo, ki je ponesrečilo med Vladivostokom in Leningradom. Domneva se, da se je to letalo ponesrečilo nekje pri Wranglovem otoku.

V Pragi bodo v nekaj tednih gledali izvirne posnetke »Krasina«, snimke, ki sta jih napravila letalca Čuhnovskij in Babuškin. Originalni negativ je v Moskvi dobro izpadel in kopija pride sedaj v Prago. Razume se, da bo naval kam predstavam velik, kajti zadeva živo zanima Čhe že zaradi radiologa dr. Behouneka.

Dr. Behounek je imel te dni v Pragi prvo javno predavanje o ekspediciji na severni tečaj. Prisostvovalo mu je mnogo občinstva. Kakor vedno doslej, je Behounek tudi ob tej priložnosti branil Nobila, o Malmgreenovi smrti pa je rekel, da je zadeva zelo tajinstvena in da ne bo bržčas nikoli pojasnjena. Zappi in Mariano hranita skrivnost Malmgreenove smrti zase in je ne bosta nikdar izdala.

Moderne športne čepice

perilo, nogavice, kravate kupite najceneje v bogati izbiri pri tvrdki A. Presker, Sv. Petra cesta.

Ali je to mlado dekle morilka?

Morilec mehiškega predsednika Obregona Leon Torral je izjavil preiskovalnemu sodniku, da je imel pri umoru tovarišico, ki ga je najbolj nagovarjala k temu, da izvrši svoje dejanje. Ime nje se Elena Manzano in bo morala svojo krivdo ali nekrivdo zagovarjati pred sodniki.

„Železna Rahela“ na pobegu

Vsem bo še v spominu, kakšen hrup je vzbujala pred nedavnim Parižanka d'Orange, ko se je odločila, da prepotuje 5000 km dolgo progo od Pariza do Bukarešte na konju. Listi so na dolgo in na široko poročali po vsem svetu o njenem podjetju, ki so ga spremljali na vsakem koraku. Povsod, kjer se je ustavila, so jo častili s šopki in dolgimi govori, a ko je prispela v romunsko prestolico, sta jo s tisočglavim občinstvom vred čakala kar dva ministra. Tudi o tem so listi še poročali, potem pa kakor da je ni bilo nikoli na svetu — niti ena besedica ni prišla več v javnost. In vzrok?

Te dni je odpotovala Rahela z najslabšo voljo iz Bukarešte domov. In predno je odšla, je pozvala nekoga liberalnega novinarja k sebi in mu je začela razlagati:

Ko je dospela v Bukarešto, je bilo prvo vprašanje, ki so ji zastavili novinarji, ali je Zidinja. Premotilo jih je nje ime. Znano pa je, da se čutiljo

Romunci, ta natspecialnejši »Herrenvolk« na zemlji, nekako upravičeni vhati svoje čistokrvne arijske nosove nad vsem, kar izhaja iz rodu Abrahamevega. Gdč. d'Orange je padla z neno, tega vprašanja si res ni bila priča. Odgovorila je, ali bi bil ne rekord kaj manj pomemben, če bi ga bila dosegla kot Zidinja? Novinarji ji tega vprašanja niso pojasnili, pač pa so potem pisarili na dolgo in na široko, da je »železna Rahela« res semitskega rodu in sicer pravo židovsko dekle; a da bo mera polna, je eden med njimi celo navedel, da govori zelo slabo francosko in da se je sam celo dolgo uro pogovarjal z njo v židovskem narčju. Ta je seveda bosa. Ampak na občinstvo so te pisarije vplivale kakor kuga — nihče ni več pozdravljala Rahela, če se je prikazala na ulico, nihče ni prihajal k nji na obiske, nihče je ni povabil v družbi na ples, nihče — i. t. d., bojkot in prezir od vseh strani. Francozinji so se zdeli ti čudni romunski patriotje preveč neumni, da bi jih smatrala vredne kakršnega pojasnila in ker družbi nima rada, ji je bila stvar po neki strani celo všeč. Šele ko se je odločila za odhod se je odločila tudi povedati, da je najboljši čistokrvna Francozinja in Arižka in da so vse govorice o njenem židovskem pokolenju — ki bi se ga pa tudi ne sramovala — gola izmišljotina. In tako so se prijeli čistokrvni, samo nekoliko z mongolsko in oigansko, turško, grško in armensko krvjo pomešani romunski antisemiti za nos.

Carica - mati na smrtni postelji

V Kodanju je težko obolela mati zadnjega ruskega carja Marija Feodorovna, po rodu danska princeznica, ki se je prej imenovala Dagmar. Zdravniki pričakujejo vsak hip njene smrti, zlasti ker se brani vsake hrane. V Kodanju so prispele sestra angleškega kralja Helena Viktorija in obe caričini hčerki, veliki knežinji Olga in Ksenija, zadnja s svojo hčerko, ki je poročena s knezom Jusupovim, Rasputinovim morilcem.

Pozor! Pozor!
Znamenita berlinska skupina
lepih
„HALLER - GIRLS“
pride!

Primo Carnera

Je eden izmed najboljših evropskih boksačev, ki je pravkar zmagal na matchu proti raznim evropskim šampionom v Parizu. Na sliki ga vidimo, ko dviga dva precej odrasla otroka, vsakega z eno roko, kar mu menda ne prilega večje težave, kakor če bi kdo izmed navadnih smrtnikov dvignil dve kralji peresi, sodeč po nasmehu v njegovem obrazu. Carnera se postavi lahko tudi s svojo, celo za športnega šampiona vse prej nego majhno postavbo. Od pet do teme na meri 2 m 6 cm. Pravijo mu »Goljat-boksač«.

Lion Feuchtwanger:

Višinski rekord

Druga julija, zelo vroč dan je bil, ob desetih in dvajsetih minut jutraj, se je dvignil poročnik Victor Crécý, da prekositi dotedanji višinski rekord 11.720 metrov. Višino, do katere se morejo letala popeti, je izračunala fizika. Ni pa še bilo, vzlic mnogim laboratorijskim poskusom, zanesljive formule za višino, ki bi jo mogel doseči človek. Pet letalcev se je bilo dotlej z vso resnostjo in vero udeležilo tekmovalja za svetovni višinski rekord. Poročnik Crécý je bil šest.

Počasi se je letalo »Marie Lemaire« (S. A. III 26) vrtalo v redko atmosfero, ki jo je prevevalo tuljenje vetra. Zakaj na meji zračne praznine buči neprestano zelo močan iztočni veter. Hkrati z letalom »Marie Lemaire« se je vzpenjalo obzorje, se širilo in izgubljalo v nejasnost. Poročnik Crécý je krmaril letalo višje, polagoma, oprežno, dobro vedoč, da bi človeško telo moralo raznesti, če bi se prenenadoma popelo tako visoko; zakaj iz sleherne celice telesa skuša prostor izsesati svoj kvintilni zrak, hoče skozi kožo izsrkati kri.

V kratkem času — njemu se je zdelo dolgo — se je bil poročnik dvignil v ledeno višino. Nekaj oblakov, snežni vihar, ne prihajajoč od nikoder, nikoli

ne dospevaloč na zemljo. Tako je samotni človek brzel v neznano.

Vzvodil njegovega motorja z 280 k. s. so plesali, zdaj pa zdaj je za trenutek zagledal krila propelerja. Druga ni letalec ničesar videl, le še ozke kazele na instrumentih. Že davno so bila mesta skrknila v neznatne lise in izginila, že davno so bile reke skrknile v tenke proge in izginile. Nikjer glasu, le brnenje motorja. Ničesar v svetovju mimo poročnika in njegovega stroja.

Poročnik Crécý je imel osem in dvajset let, za vojne je bil za junaštvo dvakrat omenjen v dnevnem poročilu armadnega vodstva. Zdaj je imel predložit mednarodni aeronavtski federaciji v Parizu zapečatene instrumente s takimi beležkami in podatki, da bi jih mogla izvesti kot rekord. Imel je za seboj enajst višinskih poletov; na njih in pa iz poskusov v laboratoriju je bil spoznal učinke redkega zraka. Čul je bil o bleščecem poletnem solncu, ki neusmiljeno žge, ker pred njim ne varuje atmosfera. Poznal je zimo, ki vlada v višavah celo v juliju. Zavil se je bil v debele kožuhe, težke kožuhovalne rokavice je imel na rokah; z elektriko si je grel ono nozo, ki mu je bila otrpla in je bila občutljivejša za mraz. Obraz si je bil obložil z debelo plastjo tolišče. Oči — na levem je imel monokel — si je bil zavaroval z velikimi naočniki.

Vzpenjal se je višje. Vzlic topli obleki mu je veter nalik žagi rezal v kosti.

Od solnečnega pripeke se mu je lice, čeprav je bilo zavarovano z oblogo tolišče, pokrilo z mehurji. V mrazu so se kovinski deli letala krčili, od vibriranja motorja so se nekateri odkrhnili kakor drobni škriklji. Skozí cevko je, kakor da bi pušil, vdihaval kisik.

V višini 9000 do 9500 metrov se je poročnik Crécý ponosil, da je prvo živo bitje, ki se je popelo tja gor. Bil je poguben človek. Imel je za seboj boje na nož s strašnimi protivniki, dolgo, večno dolgo je ležal ranjen med strelskimi jarki in žičnimi ovirami, ko je okrog njega škropil svinec. Njegov negibni obraz z ostrimi črtami — pokerski obraz so mu rekli prijatelji — je bil veselje fotografov. Milijoni ljudi so gledali v njem in njegovem letalu »Marie Lemaire« simbol smelosti sedanega rodu. Tedajci pa, v višini 10.300 metrov, se mu je obraz mahoma spasil pod toliščo, usta so nemočno hlipnila in se krčevito stisnila. Poročnik ni čul ničesar več, sonce se mu je zameglilo, jezik in usta mu je žgalo, bil je izčrpan od gladi. Jelo se je mračiti, vsak trenutek bo napočila noč. Rekel je: »10.892 metrov pod morsk gladino. Moja mati prav za prav ni črna, nego prej rjava. Vzpenjam se že 2900 ur in sem šele 11 metrov visoko. Jedel bi beefsteak. Pre-

kletu, kako naglo mineva čas. Saj sem vendar videl, da je ura 29, v resnici je pa 92.«

Že je izgubljal zavest, sonce se je prečudno krivenčilo in smešno majalo, ko je opazil, da mu je v avtomatičnem aparatu pošel kisik. Z mehaničnem kretanju je segel po nadomestno steklenico. Za drobek sekunde je odinil vse druge misli: Kontrola! Kontrola! Sonce je spet zasvetilo v prejšnjem blesku, motor je zabrnél v starem ritmu. Glad ga je bil minil. Spet je vedel, da je njegova mati plavalaska, da se je dvignil ob desetih dvajset, da je torej jedva sedemdeset minut v zraku. Tedaj se je poročnik Crécý zasmeljal, glasno, zvonko, mladostno, toda v tej višini je bil smeh brez zvoka.

Pogledal je na registrirni aparat in je videl, da je dosegel 11.404 metre.

Naslednjih sto višinskih metrov je premeril enakomerno in zanesljivo kakor v višini 4000 metrov. Tedajci pa je jelo letalo »Marie Lemaire« v novič omahovati, nekam nerado, protivoljno se je v redkem zraku uklanjalo krmilu. Mrzleje od mraza atmosferskega vakua je prodirala vanj misel, da aparat za kisik ne bo več dolgo vzdržal. Ali mu bo dano, da pusti za seboj 11.702 metra, ki jih je dosegel John Macready? Čas je lezel s kruto počasnostjo. Že spet je hlipal, v srcu ga je tesnilo, bo-

ril se je za zrak. Krčevito se je trudil, da bi odvrnil misli na poskuse v laboratoriju, da bi si vtepel, da ni nikake nevarnosti. Toda toliko rib je švigalo okrog njega, velikih in majhnih, steklenookih, neumnih, iščoč svojega elementa. In vmes ga je prešinjalo spoznanje, da leti visoko, nezasičeno visoko, in da nekaj ni v redu. Tudi je videl, da bi se mogel rešiti z enim edinim, preprostim prejemom. Toda v bolestem hlipanju po zraku se ni domislil tega prijema. Toliko rib je švigalo okrog njega; ni mogel.

Zdaj je našel. Srednji vzvod, da. Dvignil je roko. Tedajci pa se mu je vzvod izmaknil, izmuznil se mu je na levo, naprej, ni mogel najti prekletega vzvoda. Privzdignil je mogočne naočnike, najbrže hoteč prepoditi švigajoče ribe, da osvoji obdobje, na levem monokelu. Začutil je vbojilaj, ki se mu je zarezal v mozeg, nato ničesar več.

Letalo »Marie Lemaire« (S. A. III 26) so našli še tisti dan, plavajoče na vodi. Čudno: ni bilo kaj poškodovano. Mrtvi poročnik Crécý je sedel ob krmilu, roka mu je bila primrznila na vodilo; tudi oči so mu bile zamrznile, na levem je še vedno tičal monokel. Zapečateni instrumenti so kazali višino 12.149 metrov, 447 metrov nad prejšnjim rekordom.

Sinclair Gluck:

„Zlati panter“

2

Da povem po pravici: bil sem v zadregi. V njegovem nastopu se je razodevala taka čudna mešanica radosti in strahu, da ga kar nisem mogel imeti za Bog zna kako izprijenega. Mimo tega so me njegove besede zadele prav tja, kjer me je bolelo. Bog ve, da sem potreboval pri svojem iskanju pomoči in da je nisem imel pravice zavrniti, naj se mi je ponujala na še tako pustoloven način! Dečko je bil mlad in slok, a močnih kosti, korenjak na oko, in njegove oči so se umno iskriale. Če je bil odkritosrčen, se je utegnil izkazati koristnega zaveznika.

»Kaj mislite s tem, da bi mi »služili«? Mar menite, da potrebujem šoferja ali kaj?« sem vprašal.

Namesto odgovora me je očito očel pogledal. Njegov obraz je bil odkrit in pošten; čustva so igrala na njem kakor kordasti valčki na gorskem jezeru. Njegova mladost, živahnost in smelost se mi je prikupila na prvi mah. »Tako mi vere! Kar precej sem videl, da imate pogled človeka, ki nečesa išče. Na obrazu sta vam zapisana bolečina in strah dolgih dni in noči, ki ste jih v skrbih prečuli. To je božja resnica, gospod, in jaz bi vam rad pomagal. Prav dobro bi delala skupaj. Ali morda že imate koga?«

»Vidim, da veste, kdo sem,« sem rekel ostro, »o tem ni dvoma.«

»Ne poznam vas, gospod,« je odvrnil. »A prav imam, mar ne?«

»Da, prav imate,« sem trudno pritrdil. »Nu, spremito me zdaj domov, da se v miru pomeniva, kaj naj ukrenem z vami.«

Kmalu nato sva se odpeljala domov. Spravil sem voz, odvel moža na vrh v svoj atelier, posadil

ga in ga jel na vse načine zasliševati o njegovem minulem življenju, da bi ga bliže spoznal. Nekakšna denarna istorija ga je bila še dečaka pregnala iz Irse in ga zanesla v New York, to Meko vseh Ircev. Odkrito mi je povedal, da mu je bil oče vtepel prepričanje, da mu je svet dolžan dati obstanek, in sicer ne slabega. V New Yorku je najprej poizkusil z navadnim delom, a to je bil slab obstanek in mu tudi ni Bog zna kako ugajalo. Zašel je v slabo družbo in jel živeti življenje, ki je obetalo veliko dobička ob majhnem trudu. V tem življenju se ni manjkalo vznemirjenj, po katerih mu je hlepela duša. Skratka, postal je dokaj spreten vlomilec, ne toliko iz nedostatka npravnstvenega čuta, kolikor iz ljubezni do tega sporta in iz veselja do prigod. Pokazal mi je celo — in ne brez ponosa — zalogo vlomilkega orodja, ki ga je vlačil s seboj, ter način, kako ga je skrival pri sebi. Nato ga je s senčico obžalovanja vrgel v kot. »A to je zdaj vse minulo, gospod,« je končal.

»Tako,« sem rekel hladno, »in zdaj naj vas vzamem v službo, da lahko v moji odsotnosti izpraznite dom, ne da bi vam bilo vobče treba vlomiti?«

Larry se je užaljen obrnil, pobral svoje orodje in krenil s čepico v roki proti vratom. »Bogme, gospod,« je odvrnil z mirnim glasom, »imel sem vas za razumnejšega človeka, oprostite mi to besedo. Zdaj menda lahko grem, razen če bi me radi predali policiji?«

»Stopite semkaj in izpraznite svoje žepel.«

Počasi se je vrnil k meni. »Na mizo,« sem velel.

Zbirka je bila kaj žalostna: kosci motvoza, velik žepni nož, napol dojedena kruhek z gnjatjo, nekaj pisem iz domovine in nekaj drobiža.

»Ali je to vse?«

»Da, vse.«

»Nu prav, le spravite te stvari. Veseli me, da ni med njimi ničesar takega, kar bi bilo treba vrniti zakonitim lastnikom. Pojdite zdaj z menoj, da vam pokažem vašo sobo. Najprej je treba, da se okopljete!«

»Bogme, gospod!« Premolknil je in kri mu je udarila v obraz. »Ne bo vam — nikoli vam ne bo žal!« je tiho dodal čez trenutek.

Tako sem ga vzel v svojo službo, na videz kot sobarja, v resnici pa zaradi koristi, ki sem si jo obetal od njegovega poznanja podzemeljskega sveta. Preden je minil teden dni, sem vzljubil tega človeka zaradi njega samega, zaradi vedre radoživosti, zaradi njegovega poguma in njegove poštenosti, nekoliko pa tudi zaradi njegove neozdravljive lenobe in bahavosti. A joj meni, če bi mu bil pokazal to naklonjenost; in tako sem porabljal večino najinega sožitja v to, da sem mu razkladal kar najbolj nelaskave nazore o njegovi prošlosti in njegovih osebnih navadah.

Odkar je živel pri meni, sva bila rešila drug drugega iz marsikaterih zagate. Larry me je vedno razveseljeval s svojim prostodušnim čenčanjem; kadar je bil on z menoj, skoro nisem mogel biti slabe volje. Ali se je zavedal tega ali ne — kdo ve?

In tako se je zdaj na strelhi mahoma pojavil zraven mene in me pogledal.

»Nu?« sem vprašal ostro.

»Prišel je imeniten gospod, ki hoče govoriti z vami. Pravi, da mu je ime Bertrand Moore ali tako nekako. Posetnice mi ni dal. Rekel sem mu, da prav nič ne hrepenite po ljudeh, ki bi vas motili. A vzlic temu hoče govoriti z vami. Ali naj ga pošljem gor?«

Videl sem njegovo pripravljenost, da dobesedno treščil gosta skozi vrata ali pa ga prijazno sprejme, kakor je mene volja.

»Kaj želi? Ali veste?« sem vprašal.

Novosti iz licealne knjižnice v Ljubljani

(Priobčuje dr. Joža Glonar.)

XXII.

Ascher A.: Geschichte des k. u. k. Infanterieregiments Erzherz. Friedrich Nr. 52. Wien 1905 (II 44.566.)

Barle J.: Crkvene pjesme o. Nikole Kračevića. Zagreb 1915. (II 41.418.)

Bismarck O. v.: Am Steuer des Reiches. Reden aus den Jahren 1874—90. München 1908. (44.401.)

Bleibtreu K.: Marschälle, Generale. Soldaten Napoleons I. Berlin 1908. (41.584.)

Brod na Savi kao kulturni i ekonomski centar. Zagreb 1927. (II 44.799.)

Canini M. A.: Il libro dell' amore. Venezia 1885. (41.502.)

Comizio, II. popolare di Torino per la liberazione della penisola Slavo - Ellenica. Torino 1876. (41.585.)

Daničič Dj.: В Ласику и юм коешта. У Београ 1848. (41.513.)

Dürer K.: Mittelalterliches und neuzeitliches Latein im Unterricht der Gymnasien und Realschulen. Leipzig 1925. (II 42.678—1.)

Fabjančič V.: Les deux Yougoslavies. Geneve 1918. (41.522.)

Garels A.: Pola und seine nächste Umgebung. Triest 1867. (41.615.)

Giry A.: Manuel de diplomatique. Paris 1925. (II 44.813.)

Grškovič N.: Zastor gore! Pittsburgh Pa. 1920. (III 44.792.)

Handbook of Manuscripts in the Library of Congress. Washington 1918. (41.567.)

Heckethorn Ch. W.: Politische Geheimgesellschaften. Leipzig 1900. (II 44.604.)

Hruševskij M.: К историческим и краеведческим материалам. Киев 1905. (41.516.)

Instrukcije za delničarstvene komisije. Ljubljana 1920. (III 44.794.)

Janisch, I. A.: Topographisch - statistisches Lexikon von Steiermark mit historischen Notizen. Graz 1878—85. (II 41.463.)

Jugosloveni u svetovskom ratu. Hane patnje i name borbe. Женева 1917. (41.505.)

Katzer Fr.: Голгофа Босне и Нерзеговине. Сарајево 1926. (II 44.803.)

Klose M.: Der Roman von Claris und Laris in seinen Beziehungen zur altfranzösischen Artsepik des 12. in 13. Jh. Halle 1916. (44.602—Bh. 63.)

Košutić R.: Примери књижевнаго језика руског. Београд 1926. (II 44.818.)

Krljević M. M.: Са савезног фронта. Женева 1918. (41.607.)

Künzle K.: Ikonographie der Heiligen. Freiburg i. Br. 1926. (II 44.804.)

Lehr E.: Offener Brief an Seine Exzellenz Dr. Fr. Klein. Wien 1906. (41.590.)

Lommel H.: Neutrum und sächliches Geschlecht. Göttingen 1924. (II 45.126.)

Marjanović M.: Književne studije i prikazi. U Splitu 1911. (41.606.)

Mercator G.: Das Diaspositivverfahren. Halle a. S. 1918. (41.348—27.)

Mirković L.: Црква Петкова на Ср Карловци 1922. (44.734.)

Musoni, Fr.: Le ultime incursioni dei Turchi in Friuli. Udine 1894. (41.385.)

Nitti Fr.: Evropa bez mira. U Zagrebu 1922. (II 44.819.)

Pauli K.: Kriegsgreuel. Erlebnisse im türkisch-bulgarischen Kriege 1912. (41.492.)

Pečanač M. J.: О вакфици и пиховим лавинам в Београду 1914. (41.539.)

Pfeiffer M.: Die Zentrumspartei. Berlin 1921. (II 42.021—3.)

Question, La, de l' Adriatique. Le Comité de Goritz et de Gradisca. Paris 1919. (II 44.807.)

Rad narodne skupštine otomanskih Srba. Скопје 1910. (II 44.816.)

Rezultati popisa žiteljstva u Bosni i Hercegovini 10. okt. 1910. Sarajevo 1912. (III 44.796.)

Ruge S.: Geschichte des Zeitalters der Entdeckungen. Berlin 1881. (44.625—II/9.)

Schnee H.: Unsere Kolonien. Leipzig 1908. (45.250—57.)

Sinobad D.: С пута у Сохан и Свету Гору. Београд 1908. (41.553.)

Sorbelli A.: Di una particolare forma di «Richiamo» in antichi incunabili. Mainz 1925. (II 42.208.)

Spremenica Nikole P. Pasmaha 1845—1925. Београд 1926. (III 44.801.)

Steinmetz K.: Od Adrije do Црнога Дрина. Скопје 1910. (41.548.)

Stradt J.: Der Bauernkrieg in Ober-Osterreich. Wels 1902. (44.129.)

Šišić F.: Hrvatska povijest od najstarijih dana do potkraj 1918. Zagreb 1925. (III 44.806.)

Taschenbuch. Gothalsches genealogisches, der gräflichen Häuser. Gotha 1825—(41.620.)

Valentić A.: Navod k naučenju italijanskega jezika za slovenske ljudske šole. Na Dunaju 1897. (41.562.)

Vošnjak B.: A Bulwark against Germany. London 1917. (41.566.)

Wölfflin H.: Die Kunst Albrecht Dürers. München 1920. (II 44.811.)

Zujović I. M.: Постање ремље и паше оковане. Београд 1927. (41.563.)

Naši onstran granic

— O sgrarnem kreditu radi pišejo po fašističnih listih. Kdor bi jim verjel, bi moral misliti, da kar obsipavajo kmete s cenanim kreditom v prospeh gospodarstva. Pa ni tako. Ravnatelju gorishe potovalne kmetijske šole dr. Tonizzu je izjavil nekdo, da se porabi par čevljev za letanje po uradih, ako se hoče dobiti posojilo ti-soč lir. Tonizzo pravi, da je to sicer pre-tirano, priznava pa zaeno, da poslovanje za dobitve posojila ni tako, kakor bi moralo biti. Mnogo prošenj je rešenih, raz-položljivih sredstev pa je mnogo več nego prošenj. Ljudje se ponujane cenene-ga kredita bojijo, ker jih izkušnje učijo, da ni ceneni, ampak drag, kar priča o tem, da se s kreditom zasledujejo posebni fašistični cilji, ki se križajo z interesi našega kme-tovalca.

— Okoli Volčedraga je bilo v opekarnah pred vojno zaposlenih nad 600 delavcev. Koliko družin je imelo od te industrije svoj kruh! Po vojni so opekarnice pričele zopet delati ali lani se je delo ustavilo. Fašistični voditelji ne-prestano silijo delavce v svoje sindikate in obljub-ljajo jim stalno delo. Doživljajo pa samo ni-žanje mezde in ustavljanje obratov. Zato pa vlada po starih provincah toliko pridnejše neguje raz-voj industrije. Naši delavci se morajo izselje-vati.

— Da je preveč dijakov iz Južne Kraljine na Jugoslovenskih vseučiliščih, se je pritoževal te dni tržaški »Piccolo«. Samo v Zagrebu jih je naštel 137, koliko jih je še v Ljubljani in v Beo-gradu. List meni, da bi morala italijanska vlada kratkoma prepovedati primorskim dijakom po-secanje Jugoslovenskih vseučilišč, na katerih se navzamejo nevarnih slovanskih idej! Po nettun-skih konvencijah sega italijanska predznota čez vse meje.

— Kobilice. Letošnje poletje je bilo po raz-nih slovenskih vaseh polno laških otrok. Suša, pomanjkanje, trdo delo od zore do mraka, skrb, kako bo pozimi, bridki časi tarejo slovenskega poljedelca. Iz mest pa so mu pošiljali na vrat velike skupine lačnih laških otrok. Prehraniti se jih mora, naj bo, kar hoče, pa če slovenski poljedelec pri tem strada. Okoli Senožec je bilo precej tržaške dece. Pri povratku so se otroci ponašali, kako je bilo dobro in kako so se zre-dili. Neki tržaški otrok je jedel toliko, da se je zredil za pet kil! Tako raste na slovenske stro-ške »la nuova forza d'Italia«.

— Kako pokopavajo mrtvece v Drenovi. Ne-srečna Drenova na Kastavščini je razdeljena ta-ko, da je en del hiš pod Jugoslavijo, drugi pod Italijo, nekateri imajo hišo v Jugoslaviji, zem-ljišče pa v Italiji, šolsko poslopje, cerkev in po-kopališče Drenove se nahajajo v Italiji. Med duhovnikom tostran in onostran obstoja nekaj spor, ki se kaže pri pogrebi. Umri je mož na jugoslovenski strani in pozvan je bil domač du-hovnik, da izvrši pogreb, toda italijanski žup-nik mu ni dovolil vstopa v cerkev in na pokop-ališče, ki je na italijanski strani. Jugoslovenski duhovnik ne pusti, da bi italijanski njegov ko-lega prevzemal mrtvece iz hiše na jugoslovenski strani. Tako so onega moža nesli od doma brez duhovniškega spremstva na pokopališče, kjer je pomolil zanj italijanski župnik.

— S Krasa. Toča koncem avgusta je vzela kmetom zadnje upanje. Pričakovali so par ra-pelj grozja, malo repe in ajde. Toča je pone-kod vzela tri četrtine grozja, ajdo pa je tako zmlela, da štrijo kvivku gola stebelca, repo je kar v tla zabila, koruzo pa docela oklestila. Največ škode je napravila pri Tomaju. Se dru-gi dan so jo dobili v kupih po razorih. Le malo trtorajcev je bilo zavarovanih proti toči. Okoli Divače je letošnje poletje neprestano gorelo. Najhuše je bil prizadet hrib Čebulovica. Po-prej je bil obraščen z mladim borovim gozdom. Ti nasadi so popolnoma uničeni, le še kak ožgan štor štrli proti nebu. Lani je bilo pozimi strašno pomanjkanje po kmetišk domovih, letos bo še slabše. Ljudje mislijo na Argentino.

JOŽE PASTOR CIRILA RUS

poročena

Smarčno pri Litiji, 17 septembra 1928

1090

Garaže

oddajamo po zmernih cenah ter prevzamemo vso oskrbo avtomobilov kakor pranje, popravila, bencin, olje itd.

JUGO-AVTO, d. z o. z. Ljubljana

Dunajska cesta št. 38

Tel. 2236

NAJSTAREJŠA KLEPARSKA DELAVNICA

Jakob Fligl

LJUBLJANA, TURJAŠKI TRG ŠT. 5.

Telefon 3353.

Stavbenj in galanterijski klepar. Izdelovalec vse vrst kopalnih kadi in krovce lesenocementnih streh. — Vodovodni instalater. Naprava modernih kopalnic, stranišč in drugih sanitarnih naprav s toplo in mrzlo vodo.

Priporočam se slav. občinstvu in zavodom za vsa v mojo stroko spadajoča dela. Cene kulantne, izvršba točna in solidna. Proračuni brezplačni in natančno po načrtih.

Naročila se sprejemajo tudi na Tržaški cesti št. 24

St. ad 28364 28.

ref. IX.

10924

Razpis.

Mestna občina ljubljanska razpisuje oddajo pleskarskih del

za novo stanovanjsko kolonijo (16 pritličnih hišic) v Ljubljani na Vodovodni cesti.

Potrebni pripomočki za vlaganje ponudb se dobe pri mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored št. 2/II.

Ponudbe je vložiti v zgoraj imenovanem uradu do 11. ure dopoldne, dne 22. septembra 1928.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 15. septembra 1928.

UGONABLJA: Muhe, Komarje, Mravlje, Stenice, Bolhe, Ščurke, Molje i. t. d.

Zahvala.

Podpisani se tem potom najiskreneje zahvaljuje neprecenljivemu društvu

»LJUDSKA SAMOPOMOČ« v Mariboru

za znatno podporo, katere se mi je izplačala takoj po smrti moje žene gospe Julijane Capuder. Rad tega je moja dolžnost, da priporočam to prekoristno institucijo vsakomur, ki še ni član tega človekoljubnega društva, v takojšnji pristop.

Mežica, dne 8. septembra 1928.

10923

Capuder Lovro, rudar.

Pozor avtomobilisti in avtotaksi!

2 elegantna nova avtomobila STUDEBAKER 6cilindrska ter 1 eleganten nov 6cileden ADLER avto oddam po zelo ugodni ceni ter pod jako ugodnimi dolgo-trajnimi plačilnimi pogoji.

O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11

Kupite na obroke!

brez posredovalca kredita direktno pri dobavitelju, ker si s tem prihranite mnogo denarja.

Na primer:

Oblačilnica »ILIRIJA«, Ljubljana, Mestni trg 17/I

Vam nudi:

3 m volnenega blaga
1½ m brokatne podloge

kompletno za damski plašč

na šestmesečne obroke za Din 440.—

Na deželo pošljemo vzorce!

Na zahtevo pošljemo potnika na dom! a0.9140

OBLAČILNICA »ILIRIJA«

Telefon 2825 MESTNI TRG 17/I Telefon 2825

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Zahvala

10927

za vse izraze iskrenega sožalja povodom smrti našega ljubljene soproga, očeta, brata, strica

Franja Grošlja

kakor tudi vsem, ki so mu poklonili cvetje in vence.

Posebej pa se zahvaljujemo glasbenemu društvu »Sloga«, pevcem, čast. duhovščini ter g. govorniku za poslovljene besede.

Ljubljana, 14. septembra 1928.

Žalujoči ostali.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da nas je danes po dolgi bolezni za vedno zapustila naša ljubljena soproga in mati, gospa

Alojzija Grebenc

Pogreb blagopokojnice se vrši v sredo zjutraj iz hiše žalosti na farno pokopališče Dobovec.

Globoko žalujoči soprog in otroci.

10928

